

Ásrlási forrásrövid,
terre cikkeiben
Cluj, Uni6-u. 11.
Ivarban. 1803

Üzleti telefon 515-
A S. A.

villangeröre
gynemügyar.

ünk:
gyapju és pihe
csöb kivittöl a
g. Tovább mat-
i és mindennemü
üket.

ünk:
valamint szállodai
sát továbbá min-
ok. Villangeröre
ó gépünkön bár-
fosztást, tisztítást.

ünk:
en löszört, disznó-
gyapjut és tollat.
essel ab clujt álló-
k külden.

ünk:
tt és szortírozott
és kicsinyben.

ri árak!!!
ár, Strada Jasilor
14. sz.), Interurban
596.

iei (volt Kossuth
2.) telefon 515.

esített palac-
és poharak,
gő és fali

mpák
megrendelhetök
1353

ata M. Viteazul
39 Telef. 9-54.
En-detail!

1263

ab

tárunk:

Flügger &
ele kocsi-
s padló-

& Co.-
eket

ele
tekeket

et gyárt-
tramarint,
föld és
keket,
karbo-

és Tsai
reskedése

lozsvár

szervezettség, kiadó-
blyvatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baroa
L. Pop. - Brasov-utan 12.
Az Uj Kelet telefonjai
Szakosztályok ----- 977
Kiosztóosztály ----- 844
Nyomda ----- 879
Híradó osztály ----- 485
E. H. Sz. ----- 558

szervezettség, kiadó-
blyvatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baroa
L. Pop. - Brasov-utan 12.

UJ KELET

Előfizetési árak
Romániában

Hét napra ----- 400 lei
Félévre ----- 220 lei
Évesre ----- 120 lei

Magyarországon
Egy hónapra ----- 20 dina.
Egy évre ----- 10 dina.

Valutatánc

Bécs kezdte, Berlin és Budapest
folytatja. Az osztrák korona már ott
tart, hogy egy dollárért ötvenezret
adnak belőle. Holott a békebe csak
öt osztrák koronát kellett adni egy
dollárért. A német márka és a ma-
gyar korona szintén megkerdül már
a rámulatos oszisztást lefelé. És hiába
minden szigor, röndelet, anket, ahol
a valuta a züllesnek egy bizonyos
fokán túl is romlani kezd, ott meg-
kezdődött az agónia. Nincs menek-
vés és nincs segítség. Egy évvel
ezelőtt az osztrák korona még ért
annyit Zürichben mint ma a márka.
Egy év múlva a márka talán már
csak annyit fog érni Zürichben, mint
ma az osztrák korona. És a magyar
korona sorsa még végzetesebb, mert
a magyar korona kezdetül fogva
rosszabb mint a német valuta. Ke-
ressük az okokat? A főök nyilván-
való és tudott. A pénzösszeomlás a
vesztett háboru következménye. Rom-
lani fokozatosan a győztesek pénze
is romlik, ma talán egy-két kivétel
erősíti ezt a szabályt, de holnapra
ezek a kivételek is beállnak a valuta
váltásánca, bár nemannyira, hogy
a megvert országok meg ne tarták
a lefeléztülés félelmetes arányait.
Nincs remény rá, hogy a különböző
nemzeteknek egymással hadilábon
álló pénzei magukéva tegyék a nagy
francia forradalom jelszavát, az
egyenlőséget és a testvériséget.
Nincs remény rá, hogy az egymás-
tól elrugasszkodott valuták valaha
közeledjenek egymáshoz és a valu-
ták népei békejobbot nyújtsanak. S
amíg a valuták harcban állnak,
nincs és nem lehet béke s amíg
béke nincs, minden háboruellenes
megnyilatkozás csak szöfiabeszéd és
hiábavalóság.

Nekünk nem vigasz és nem is
öröm, hogy mint győztes országnak
a valutánk a nempen ideális belső
gazdálkodás ellenére most valame-
lyest magához tért és megjavult. Nem
vigasz számunkra, hogy a lei, amely
már heten, sőt azon alul állott Páris-
ban, most egyszerrelábrakap és kezd
tíz centimeon állni, és kapaszkodik
vissza a lejön, amelyen két év óta
folyton lefelé gurul. A váratlan ja-
vulás se jó, a hirtelen emelkedésnek
is kellemetlen következményei
vannak egy ország gazdaságára. A leg-
természetesebb következménye egy
ország javuló valutájának az lenne,
hogy a drágaság csökken. Ha a pénz-
zem többet ér, többet vásárolhatok
rajta. Mi történik ezzel szemben Ro-
mániában? A pénz vásárlóképesége
magnagyobbodott, de a drágaság is
nagyobb. Aminek megvannak a maga
okai. De az ok maga még nem szün-
teti meg a tényeket. A tény pedig,
hogy a jobb valutával idebenn keve-
sebbet lehet vásárolni, azt bizonyítja,
hogy ez a drágulón javuló valuta
idebenn romlik. Meglehet, hogy ez a
belső romlás csak átmeneti, bár nem
valószínű, mert amikor a gyáros, a
kereskedő, a szállító, az importáló
nem hivatkozhat többé arra, hogy
drága valutáért szerezte meg mai
közleleteit, akkorára más gazdasági
utóbbjai lesznek a hirtelen emelkedő
leinek. Abszurd dolog és mégis így
van: a dráguló leinek főként a kül-
föld veszi hasznát, aminthogy nem
pusztá szóbeszéd, hogy a javulást
ugyanasak a külföldiek okozták. Ami
érthető is. Románia milliárdszámra
hozza be a külföldi árukat, milliárd-
számra dobálja el külföldön a valu-

táját. Amikor mi vásárolunk, az az
érdeke a külföldnek, hogy minél több
leit adjunk Páris, Róma és Svájc
iparcikkeiért. Viszont amikor az ola-
szok, a franciák és svájciak jönnek
hozzánk buzásért és lisztért és ennek
most ezekbe a hónapokban van a
szezója, igyekeznek minél jobb lei-
ért vásárolni a mi cikkeinket. A
spekulációnak jó szimatja van, nem
egyhelyütt mondják, hogy ez a lei
javulása csak átmeneti, addig tart,
amíg a gabonánk az országból ki nem
men, míhelyt mindent kiszállított-
unk és mi kezdünk behozni árut,
mégint csak romlani kezd a pénzünk.
Az okozódás logikus és lehet, hogy
egészen helyes is.
Igen valószínű, hogy a javuló lei-
nek sok jó oldala is van, nyilván ol-
csóbban lehet vásárolni külföldön,
lehet spekulálni vele, sok pénzt
zsébreavágni, de ez az emelkedés is,
mint általában az a tény, hogy egy
pénz nem lefelé és felfelé táncolhat,
egészen helyes és káros. Mert a hir-
telen esésnek is, a hirtelen emelke-

désnek is olyan utókövetkezményei
vannak, amelyek gazdasági megráz-
kódást okoznak. Bizonyos, hogy
javulni jobb mint romlani, de ez a
javulás csak úgy volna kielégítő, ha
általában történe mindenütt. Ha
a pénz is felvannék a békeviszonyt
és a békerelációk szerint élneek
egymás szomszédságában. Amíg a
rubelből milliárdok kellenek és az
osztrák koronából milliók és a már-
kából meg a magyar koronából su-
lyos százazok olyasméért, amit a
dollár egy-két egységéért tud meg-
szerezni, addig nincs remény, hogy
a világ konszolidálódjon. Már pedig
az egyes országok csak úgy gyó-
gyulhatnak meg, ha a szomszédjaik
is meggyógyulnak. Mert a világ vala-
mennyi állama akármilyen messze
van egymástól, összefügg, mint a
test tagjai. Ne bizakodjék el a fej,
ha a lábszáron kelevény van, hogy
ő egészen fent van és tőle messze
van a láb. A mérag felszivódik és a
büszke fej halála egyidejű a láb
halálával.

Poincaré ultimátuma Berlinbe

Holnap déli 12 óráig kell nyilatkoznia a német kormánynak

Az Uj Kelet tudósítójától

Páris, aug. 4. Németország jegy-
zékét, amelyet Párisban tegnapielőtt
átnyújtottak, Poincaré tegnap meg-
válaszolta. Ez a válasz ugyanolyan
merov, mint az első francia jegyzék
és kényszerrendszabályokkal fenye-
get abban az esetben, ha a németek
nem teljesítik a francia követelése-
ket. A jegyzék rámutat, hogy Né-
metország és a szövetséges hatal-
mak között egyszer már megtörtént
a megállapodás a fizetésekre vonat-
kozólag. Változás csak akkor tör-
ténhetne, ha az aláíró hatalmak egy-
öntetűen megállapodásnak ebben.
De Franciaország már közölte, hogy
a németek július tizennegyedik
jegyzékében felvetett változtatáshoz
a maga részéről nem járul hozzá.
Franciaországnak joga van ahhoz,
hogy követelje

augusztus ötödikéig déli tizenkét
óráig nyilatkozzék a német
kormány,

hogy az 1921 június tizedikén kelt
megállapodás értelmében kétfélmillió
font sterling pauszálösszeget az ese-
dékesség napján augusztus tizenöt-
dikén feltétlenül megfizeti-e. Ha Né-
metország nem nyilatkoznék eddig
az időpontig, akkor Franciaország-
nak joga van olyan kényszerrend-
szabályokhoz nyulni, aminket szük-
ségesnek tart. Ezek a kényszerrend-
szabályok augusztus tizenötödiken
életbe lépnek. A francia kormány
persze nem tartja szükségesnek, hogy
azt a tervet közölje, amelyet a né-
met vonatkozás eszére kidolgozott.

Szombaton megkezdik
a szankciókat

Páris, augusztus 4. (Rador) A „Pe-
tit Parisien” azt hissi, hogy Poincaré
szombaton megkezdí a szankciók ér-
vényesítését és elkobozza az elzási
német javakat.

A szovjet követe Ebertnél

Berlin, augusztus 4. Krestinsky,
Oroszország berlini követe átadta akkred-
itáló levelét Ebert elnöknek. Ez al-
kalommal a szovjetkormány követe ki-
jelentette, hogy kormánya nagyjelentő-

seget tulajdonít az orosz-német rapallói
egyezménynek. Ebert azt válaszolta,
hogy Németország gazdasági erejéhez
képest támogatni fogja Oroszország
gaudasági talpraállítását.

Lloyd George a görög-
török háborúról
Görögországot idejekorán
leintették

London, aug. 4. A alsóházban Lloyd
George egy interpellációra azt felelte,
hogy az angol diplomáciai ügyvivő
Athénben július tizenkilencedikén kapta
meg a jegyzéket, amely Konstantiná-
polynak görög megszállására vonatkozik.
Ugyanazon a napon a brit ügyvivő
Athénben Londonból kapott utasításai-
nak megfelelően figyelmeztette a görög
kormányt a komoly következményekre,
amelyeket a görög lépés maga után
vonna. A görög külügyminiszter erre
határozatlan biztosította az angol ügy-
vivőt, hogy

a görög csapatok a szövetsége-
sek engedelmé nélkül nem lépik
át a semleges zónát.

A görög kormány ojjárása nyilván-
valóan annak az óhajnak a követke-
zménye, hogy a keleti kérdés szabályo-
zását meggyorsítsák.

Arra a kérdésre, vajjon van-e rá
kilátás, hogy az aláíró hatalmak, akik
a sevresi szerződést kötötték, minél
előbb megbeszélésre jöjjenek össze, azt
felelte Lloyd George, ilyenfajta kon-
ferencia e pillanatban nincs tervbevéve.
A brit kormánynak nincs is szándéká-
ban konferenciát összehívni, amelyen a
keleti kérdésben érdekelt hatalmak
résztvennének. Ezzel szemben

a szövetséges nagyhatalmak
továbbá az athéni, a konstanti-
nápolyi és az angorai kormány
összejövetele kilátásban van.

Kenworthy azt kérdezi, vajjon a brit
kormány világosan tudtára adta-e a
görög kormánynak, hogy a hatalmak
nem fogják tűrni, hogy Görögország a
szmirnai kerületben független államot
létesítsen. Erre a kérdésre Lloyd George
nem válaszolt.

Uj görög jegyzék a hatalmakho

Athén, augusztus 4. Az athéni la-
pok szerint a görög kormány újabb
jegyzéket készít elő a szövetségesekhez
a görög-török konfliktus tárgyában.

Poincaré ürügyet keres

Berlin, augusztus 4. A „Vossische
Zeitung” a keleti konfliktusról írva azt
hiszi, hogy Poincaré ürügyet keres
arra, hogy Angliával konfliktusa ke-
letkezze, amelyet Németország szám-
lájára írhat.

Angol-amerikai tárgyalás

London, aug. 4. Az Angliának Ame-
rikával szembeni adósságának konszoli-
dálása ügyében Amerikába utazó dele-
gáció szeptember ötödikén érkezik
Washingtonba.

A csernovitzzi zsidóság
ünnepelte a ratifikálást

Az Uj Kelet tudósítójától

Csernovitz, augusztus 3. A nép-
szövetség határozatát óriási miting
keretében ünnepelte a bukovinai zsi-
dóság. A gyűlés a Toynbee-kultur-
teremben folyt le. Az első szónok
dr. Mayer Ebner volt, aki kifejtette,
hogy az angol mandátum ratifikálá-
sával a zsidó nép jelentős fejlődési
stádiumba jutott. A geula kezdetén
vagyunk.

A beszéd, amelynek óriási törté-
neti perspektívát adott a szónok, a
hallgatóságot lenyűgözte. A világ
tökéletes technikájával — mondotta
a szónok — akarjuk felépíteni Ciont.
A Jordán hullámai föl fogjuk emelni,
hogy Palesztina számára az legyen,
ami a Nilus Egyiptom számára. Ter-
mőföldet akarunk kihozni a pusztá-
ságból és a terméketlenségéből virágzó
kerteket. Visszatérünk a fizikai mun-
kához, visszatérünk népünkhez, szel-
lemi és vallási centrumnak lesz és a
héber nyelvet a zsidók világhnyelvévé
emeljük megint. Zsidó egyetemünk
lesz, a zsidó tudás és zsenialitás köz-
pontja és megmutatjuk, hogy Erec
Jiszrael a szociális igazságosság, az
örök béke, az igazi emberszeretet
vára lesz és teljesülni fog nagy pró-
fétáink igazi jóslása.

Dr. Kaesner Salamon a mehdá-
tum jelentőségét méltatta és Anglia
nagyilelkűségét méltatta, amikor Mr.
John Cameron, a terebren lévő
angol konzul nevét említette, az
egész gyűlés felállott és percekig
ünnepelte az Angol birodalom kép-
viselőjét. A szónok egy visszaemlé-
kezést mondott el a hágai cionista
kongresszusról. Itt annak idején egy
tekintélyes holland politikus azt
mondotta: „Minden zsidónak két
otthona van, a sajátja és Palesztina.”

— Mi román zsidók besületes,
jó és lojális polgárai akarunk lenni
új hazánknak anélkül, hogy gyön-
gölne bennünk Cion szeretete (zajos
tetszés.) Szónok azután a chaluok
munkájáról és a palesztinai gyarmat-
osok önzetlenségéről beszélt általá-
nos tetszés közepette.

Nathan Beral, a Mizrahi elnöke
a zsidóságot a Keren-Hejjeszéd iránt
való köteletségére hívta fel.

Dr. Mayer Ebner határozati ja-
vaslatot terjesztett az ülés elé, mely-
ben egyrészt a népszövetséget, az
angol kormányt, másrészt a cionista
végrehajtó bizottságot köszönti. A
határozati javaslat nagy lelkesedés-
sel fogadták.

A német antiszemitizmus

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Amióta Rathenau gyilkosait a német hatóságok erőfeszítés után kézrekerítették, a külföldi lapok sokkal kedvezőbb színben látják Németország belső társadalmi helyzetét, mint amilyen az a valóságban. A figyelmű közvélemény meg van győződve arról, hogy a nagynémetek antiszemita agitációjának a kormány és a rendelészre álló közegek hosszú időre véget vetettek. Valóságban azonban egészen másképpen áll a dolog. Érdekes ebből a szempontból megvizsgálni a németországi lapok közleményeit. Ezekből a közleményekből és cikkek-ből mindennél nyilvánvalóbban táruul az olvasó elé, hogy az antiszemita agitáció nemcsak hogy nem csökkent, hanem napról-napra nagyobb erőt fejt ki. A hatóságok ezzel az agitációval szemben egyelőre teljesen tehetetleneknek mutatkoznak. A „Neue Züricher Zeitung” egyik legutóbbi száma például többek között a következőket írja:

Mindamellett, hogy a berlini politikai rendőrség eredményesen lépett fel a nagynémet provokátorok ellen, ezeknek még mindig tekintélyes eszközök állanak rendelkezésükre. Az eszközök sorában nemutolsó helyen állnak a nagynémetek titkos nyomdái. Hogy ezek a titkos nyomdák milyen tevékenységet fejtenek ki, annak élénk példája az, hogy a Rathenau meggyilkolása alkalmából kimondott általános újságsztrájk idején is a lázító röpiratok tömegével árasztották el a városokat. Így például néhány nappal ezelőtt is Berlin egyik külvárosában a házfalak nagy plakátokkal voltak teleragasztva, melyeken a következő felirat állott: „A zsidók a kereszténység testén kerékre és kövörra szívják magukat, mint a pócák.” A Harden ellen intézett merénylet után újlag fellobbant az antiszemita izgatás. Hogy milyen mélyen harapódzott már el ez a társadalmi mérge egész Németország testében, azt a „Welt am Montag” című lap tegnapi hírei is illusztrálják. Következő értesítéseket hozza.

Münchenből: Az itteni kávéházakban és vendéglőkben csaknem kizárólag olyan nyilatkozatok történtek a közönség körében, melyek örömlüknek adtak kifejezést Rathenau meggyilkolása felett. Julius huszonnyolcadikán nagy népgyűlés Franciaország és Anglia ellen. A népgyűlésen röpiratokat osztottak szét, melyeken a következő szöveg állott: „Eldördült a fegyver Rathenau-ra, hurrá! Nemsokára sorra kerül egy másik disznó zsidó!”

Breslauból: A kormány rendeletét a nyilvános gyűlések bojtása és a gyászobogók kifizése ügyében egyszerűen tekintetbe se vették. Az egyetemi épületek és városi klinikák tüntetőleg nem tiszták ki a fekete zászlót.

Freiburg i. B.: Nagy diáktüntetések és szónoklatok a zsidóság ellen. A szónoklatok egyöntetű és utolsó csattanója: Freiburgban is vannak emberek, akikkel úgy kell elbánni, mint Rathenauval.

A „Vossische Zeitung”-ban professor Hildebrand érdekes írást közöl a nagynémet ifjúsági szövetségről, mely tudvalevőleg a német néppártok egyik ifjúsági tagozata és tevékenysége abban merül ki, hogy a tanuló ifjúságot antiszemita agitációval fertőzi meg. Tudott dolog, hogy Rathenau meggyilkolásában kompromittált egyének között számosan voltak olyanok, akik ennek az ifjúsági szövetségnek tagjai: egészen fiatal kiskorú emberek. Professor Hildebrand megírja cikkében, hogy az ifjúsági szövetség megalakítása után azonnal felhívta figyelmét az illetékes hatóságoknak, azonban figyelmestése teljesen eredménytelen maradt. Később a szövetségben szakadás állott be, melynek oka az volt, hogy a tagok

egyrésze, kizárólag német nemzeti orientációt kíván, a másik része viszont az antiszemita agitációt kívánta hitvány politikai óhul.

Ludendorff az antiszemita irányzatért szállt ekkor és a szövetség kettészakítása után maga állott az antiszemita rész élére. Számos feljelentés érkezett az ifjúsági szövetség ellen, azonban a tanügyi hatóságok nem találtak okot a beleavatkozásra, mindamellett, hogy a szövetség nyílt monarchista és antiszemita propagandát fejtett ki. Csak végen professor Hildebrand követeli, hogy a tanügyi hatóságok végrehalására energikusan intézkedjenek ebben az ügyben.

A „Freiheit” című újság egy ki-

áltvány szövegét közli, amelyet a „német-orosz-magyar-organizáció” írt alá. A kiáltvány rámutat arra, hogy a köztársaság védelmére hozott törvény a polgárháború szellemét idézte fel Németországban, azonban még mielőtt a németek egymás ellen fognának fegyvert, ki kell irtani a baj okozóját: a zsidókat.

Hazánkban keresztül lehetne még folytatni annak a propagandának leírását, melyet a német antiszemitizmus teljes nyíltsággal folytat. A hatóságok minden energiáját teljesen tehetetlennek mutatkozik velük szemben és tartani kell attól, hogy ha ez így folytatódik, a német zsidóság még igen súlyos napokat fog keresztül élni.

Építaphium negyvenhét akasztófára

Az „Sz. R.” mártírjainak „bűnlísta”-ja. Lunatsarszky a halálukat, Anatole France a felmentésüket követelte

— Az Uj Kelet munkatársától —

Prága, július 30.

Negyvenhét biográfiát közöl a moszkvai „Pravda”; inkább talára halálüket ezekben az írásokban, mint az élet, amelyet megrajzolnak. Azoknak az élete van ezekben az apró biográfiákban megörökítve, akiknek sorsáért jóformán az egész világ reszkettett hónapokon keresztül. Lunatsarszky vádlottjai most már a világ ítélszéke előtt állnak. Ugy lehet, hogy a világ Lunatsarszkyt fogja elítélni, nem Tsersenszky mártírjait.

Lunatsarszky a híres orosz író, aki a szovjetkormány közoktatásiügyi népbiztosa, világhírű nem az írással szerezte meg, hanem azzal a becsüddel, amelyben az Sz. R. negyvenhét vádlottja elleni halálos ítéletet követelt. Európa és Amerika szocialistái még most is reszketnek a borzalmas per idegterpő izgalmaival. Anatole France megrendült szövegét írt az orosz néphez, hogy a perbefogott forradalmároktól a halált, a szovjetkormányról pedig a halálos ítélet gyalázatát hártsa el. Szocialisták és szindikalisták a világ minden részéből táviratokkal halmozták el Lenint a bebörtönzöttek érdekében. Az „Emberi jogok ligája” szintén tiltakozott. A polgári társadalom hallgat. Az orosz börtönök mártírjai nem az ő mártírjai és a bolsevista igazságszolgáltatás grandiózusan végzetes tévedése nem az ő lelküsméretét terheli. De nem is nagyon tudja, hogy kik azok, akiknek megvédelmezésére Vanderfelde és Európa legkiválóbb szocialista kriminalistái Moszkvába siettek. A tájékozottabb szocialistákon kívül alig is van valaki Európában, aki ismerje a tragikus per részleteit, vagy az embereket, akik három borzalmas esztendő óta várják a tárgyalást a hírhedt Tsersenszky börtöneiben.

A szovjetkormány nem akarta és nem merte befolyásolni a bíróságot. Többször kijelentette, hogy a szovjet erkölcsi nem adnak arra is hatalmat a tanácskormányuk, hogy kényekedve szerint irányíthassa az igazságszolgáltatást. Ha az Sz. R. vádlottjai ártatlanok, akkor ne féljenek a tárgyalástól, a szovjet bírái igazságosak. És talán épen azért, hogy ez ügyben való elfogulatlanaságról bizonyosságot tegyen, utasította az illetékes tényezőket, hogy az akták közzétételével tájékoztassák a nyilvánosságot. Ezekből az aktákból így bontakozik ki a per története.

Szemionov Waszilev, aki régebben az Sz. R.-ek (szocialista revolucionáriusok) tagja volt, később meg a „Cseka” szolgálatába lépett, brosurát jelentetett meg Berlinben és abban azt írta, hogy

ő és az ő csoportja 1918-ban a bolsevista vezérek ellen merényletet tervezett. Az ellenforradalmi merény-

letre az Sz. R. pártvezetősége utasította őket.

Ennek a vádnak az alapján tartóztatta le a moszkvai kormány politikai népbiztossága az Sz. R.-ek negyvenhét tagját, köztük ország-szerke ismert munkászerveket. Az „Sz. R.” külföldi delegációja tiltakozott. Ünnepelesen kijelentette, hogy a letartóztatottak ártatlanok. Az „Sz. R.” nem harcolt ilyen eszközökkel a tanácskormány ellen, sőt épen minden terrorizmus akeiét, amely a kormányzat ellen irányult, elfojtott. Nem a párt, hanem Szemionov Waszilev harci csoportja követte el a merényletet Wolodarszky ellen. A párt kényszerítette őt a csoport feloszlatására és büntetésül megfosztotta a párttagsággal járó jogoktól is.

A politikai adminisztráció Szemionov állításán kívül még Szemionovné állítására is támaszkodott, mikor a negyvenhét forradalmárt börtönbe vetette. Ez a Konopliova nevű asszony a bolsevisták uralomra jutásakor az „Sz. R.” vezetőségétől felhatalmazást kért, hogy Lenint megölhesse. A párt nem adta meg a kért felhatalmazást. Ekkor a vészomjas asszony kijelentette, hogy kész a maga felelősségére is megölni a tanácskormány elnökét, csak azt kéri a párttól, jelentse ki hivatalosan, hogy morális együttérzéssel vele tart. A párt ezt is megtagadta.

És ez az asszony most azzal vádolja meg az Sz. R.-eket, hogy a Lenin ellen való merényletre ők utasították a Szemionov-féle terrorcsoportot.

Hogy kicsodák azok az „ellenforradalmárok” és „burzsujok”, akiket Szemionov Waszilev és Konopliova vádjai az akasztófa alá hurcolnak, kiderül a „Pravda” életrajzaiból, amelyekből a következőket közöljük:

A. R. Gotz. Az Sz. R.-ek harci organizációjának egyik legkiválóbb vezetői közé tartozott. Hogy milyen megálatkodott burzsuj lehetett ez az A. R. Gotz, abból látszik, hogy

ő organizálta a Durnovo és Akimov cár miniszterek ellen elkövetett attentátumot. Részt vett Suvalov-nak, a hírhedt rendőrigazgatónak, továbbá Bogdanovits tambovi vicegubernátor és Sacharov generális meggyilkolásában.

Életfogytiglan tartó fegyházra ítélték ezek miatt a burzsuj-eselekedetek miatt. Nyolc esztendő börtön-szenvedésből a bolsevizmus szabadította ki.

G. M. Timofejev. Tizenöt esztendő Szibériában töltött, tizenegy esztendő különböző börtönökben. Forradalmi tevékenységének jutalmul engedték ki őt ilyen meghatón a cári

uralom. Tagja a Sz. R. központi végrehajtóbizottságának.

Sz. V. Morozov. Két ízben szenvedte el az orosz fegyházak életét. Egyszer öt évre ítélték el csupán csak azért, mert rábizonyult, hogy az Sz. R.-ek kötelékébe tartozik, másodízben pedig három évre, mert szibériai száműzetésből megszökött. Börtön-szenvedésének volt olyan iszonyú periódusa, amire a legedzettebb cári vértanúk is csak iszonyattal emlékezhetnek vissza. Százötven napot megfokítás nélkül nedves, dehos és borzalmasan sötét magánzárkában töltött el.

1905-ben résztvett a híres moszkvai felkelésben, a további mozgalmakban már nem vehetett részt, mert börtönbe vetették.

M. A. Wedeniapin. Tízszor tartóztatták le a cári uralom alatt és tízszer volt Szibériában. Négy évig fegyházban ült. 1917-től 1917-ig összevissza két hónapig élt szabadon.

W. Jakovlev. Befűszedő. Tizenhárom esztendő volt, mikor első ízben került a cári börtönbe. Később megölte Blok szamarai gubernátort, amiért életfogytig tartó fegyházra ítélték. Életének kétharmad részét a fegyházban töltötte el.

G. A. Szomolienko. Könyvkötő. Résztvett 1906-ban a tilfizi zendülésben. 1905-ben csatlakozott a jekaterinodari fegyveres felkeléshez, 1906-ban pedig a bakumi forradalomhoz. Tíz esztendőig kényszer munkán szolgált a fegyházban, ahonnan csak a forradalom szabadította ki.

A. A. Zsitni. Paraszt. 54 éves. A schlüsselburgi vár kazamatáiban ült sok évig csupán csak azért, mert tagja volt a paraszt-organizációnak.

G. P. Jelec-Golobekij. 65 éves. Már 1879-ben csatlakozott a forradalmi mozgalmakhoz. Tizenegyszer vetették börtönbe a cári uralom alatt. Négy ízben száműzték Szibériába, ahol tíz évet töltött el. A márciusi forradalom idején a wolodjai vörös duma elnöke volt.

A. A. Ivanicki-Waszilenko. Résztvett a jekaterinoszlavi rendőrigazgató meggyilkolásában, elítélte és elűzték a börtönbe. 1919-ben azok között volt, akik Irkutban a Kolesátféle kormányt hatalmától megfosztották. Tagja volt a szibériai forradalmi kormánynak, amely Kolcsátféle átvette a hatalmat. Az utolsó évek izgalmai beteggé tették. Hátgerinc-szervadásban szenved.

P. D. Szorokin. A „Standard” nevű volt cári hajó mstróza. Vezetője volt a „forradalmi matrózok” titkos szervezetének. Parasztzármas. Vezetőtagja volt a paraszt-milíciónak, amely a Fekete-tenger melől elűzte Denikint.

D. D. Donszkoj. Még nem volt egészen tizenöt éves, mikor csatlakozott a forradalmi mozgalomhoz. Akkor is tartóztatták le a legelőször. Azután még tíz ízben ítélték el börtönbüntetésre, négy ízben pedig száműzetésre. Diák korában a hdseregbe dugták. A mai börtön-rendszer nem olyan lelketlen, mint az ezelőt való, de Donszkoj gyöngye fizikuma nem tudott megküzdeni a sok szenvedéssel. A börtönben teljesen megvakult. A szovjetkormány rendeletére kórházba szállították, ahol gondos ápolásban részesül.

Sz. G. Ivanov. M. M. Antonov és a többi is, akiket ellenforradalmi bűnökkel vádoltak meg és akik ellen Lunatsarszky halálos ítéletet követelt, mind ilyen: börtönviselt, Szibériát-járt forradalmár. Az orosz nép a szabadságharcok hőseiként tiszteli őket. A polgári társadalom kevesebb részvétel nézi a mártíromságukat, de a róluk való ítéletet az elfogulatlan történelemre bízta. Mert a cári uralomtól, amely alatt a polgári társadalom is szenvedett, ők mentették meg Oroszországot.

Peter Uhle

Megnyilt a FRENKEL-áruraktár Strada Aprinjoarelor (volt Gyufagyár-utca) 13. szám.

Legelőnyösebb feltételek, legmagasabb lombardok. Kifűnő száraz helyiségek, pincék nagy befogadóképességgel. Vasuti vágány. Telefon 401, 290.

1247

B
akasztó
a valuta
Badapest,
minden más p
előt háttérbe
árgonaági bir
gabonaárak a
zak és a val
tásának kérdé
Első fels
aki kifejtette,
mennyiségne
tiszteletforgal
bél mindössze
sem megokol
mennyiség ir
teát. Az ár
szabályozna a
légió kielégít
állítanak a t
test, aki elle
kötések tény
szolgálnak-e.
Ezután V
far beszámol
intézkedéseire
A megal
láthatóan nag
tával fog ron
export sok
számba hoz
külföldi hitel
tűp, pir pise
intézkedést e
Ugron G
konteibe, hogy
rossz esésével
veativ intésk
Vassonyi
valutakomlást
szabad forga
okozta. Az é
leak a busát
Aki korona
demli, hogy
rossz értéke
göten és na
zomban szere
Márty kö
leth, hogy a
resztülvihet
indítványozs
napra sárják
nyal lépjenek
igy eseleked
gazdasági h
kialakító okos
Végül B
tette, hogy
sok sikertelen
Magyarorszá
helyzetére. A
a szabad fo
Szemot kivih

Megnyilt
„E
büfittsz
Cluj, P

Óriási va
Köt
Köt
Nöl
Ján
Har
Ered

Eredeti
k
sv
haris

E
kő
Cl

Budapesten akasztófát követelnek a valutaszpekulánsokra

Budapest, augusztus 4. A drágaság minden más politikai és egyéb eszénzá-
cót háttérbe szorított. A nemzetgyűlés
és a gazdasági bizottsága tegnap tárgyalta
a gabonárák alakulásának, a drágaság-
nak és a valuta mesterséges lezori-
tásának kérdését.

Első felszólaló Wolff Károly volt,
aki kifejtette, hogy az ország gabona-
mennyiségének csak kevés része kerül
külföldi forgalomba, a hatvan ezer vagon-
ból mindössze csak öt ezer, tehát telje-
sen megokolatlan hogy ez a kis
mennyiség irányítsa a gabona átalaku-
sását. Az áratőrsde így valójában nem
szabályozza az árakat, hanem a speku-
láció kielégítésére szolgál. Kéri hogy
állítsanak a tőrsde élére kormánybiz-
tost, aki ellenőrizzze, vajjon az egyes
kötések tényleg effektív szállításokra
szolgálnak-e.

Mután Valkó kereskedelmi minis-
ter beszámolt a valutakérdésben tett
intézkedéseiről.

A megalakított devizaközpont előre-
láthatóan nagymennyiségű export-valu-
tával fog rendelkezni, mert a meginduló
export sok idegen valutát fog az or-
szágba hozni. Gondoskodni kíván a
külföldi hitel megszerzéséről is. Az ér-
tekpapír piacot nem terjeszt semmilyen
intézkedéssel eszénzácsint.

Ugron Gábor szólalt fel, aki kijel-
entette, hogy a márka zuhanása a ko-
rona esésével összefügg. Megfelelő pre-
ventív intézkedéseket vár.

Vásárosy Vilmos kijelenti, hogy a
valutapolitika a köztét gazdaságról a
szabad forgalomra való hirtelen áttérés
okozta. Az államnak monopolizálni kel-
lene a borsát, cukrot, szeszt és szeszt.
Aki koronra borsára spekulál, megér-
delemli, hogy felakasszák. A magyar ko-
rona értéke minden más valutától füg-
getlen és nagyobb értékű, mint a har-
szaban szereplő érték.

Márty kéréslemezési miniszter kijel-
entette, hogy a gabona monopóliumát ke-
resztülvihetetlennek tartja. Mayer János
indítványozta, hogy a tőrsdét egy hó-
napra zárják be és az osztrák kormány-
mal lépjenek érintkezésbe, hogy ugyan-
gy eszelekedjenek, mert a két állam
gazdasági hanyatlását a féktelen spe-
kuláció okozza.

Végül Bethlen miniszterelnök kifejt-
ette, hogy a német jóvátételi tárgyalá-
sok sikertelensége nagy hatással van
Magyarország gazdasági és pénzügyi
helyzetére. A valutapolitika okozója nem
a szabad forgalom. A gabonamonopó-
liumot kivihetetlennek tartja.

Megnyit! a Megnyit!
„Helios“
kötött-szövött árúgyár lerakata
Cluj, Piata Unirii 7. (Főter)
Óriási választék: 1389
Kötött kabátok
Kötött ruhák
Női és gyerek ceppok
Jámperek
Harianya és keztyükben
Eredeti gyári árak

Eredeti gyári árban
**kötött kabátok,
swetterek,
harisnya és keztyü**
Blatt
kötött-szövött árúház
Cluj, Főter 13. 1394

Rohamosan javula lei

Párisban meghaladta a 10 centimes-ot. Zuhan a cseh korona. Milliós veszteségek a márkán

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A legutolsó táviratok a lei ál-
landó árfolyamemelkedéséről számol-
nak be a külföldi tőz-déken, sőt
egyes hírek szerint Párisban egye-
nesen ugrásszerűen javul a román
valuta és a lei értéke a francia fővá-
r. a magánforgalmában már a 10
centimes ot is meghaladja.

A bukaresti pénzpiacra a lei új
értékelése nagy izgalmat keltett: a
deviza és értékpapír üzletben rend-
kívüli élénkség tapasztalható. A hi-
vatalos árfolyam ugyan 8:20, majd
8:30 volt, a valóságban a déli órák-
ban a lei már hivatalosan is 9:20-on
jegyezték a párisi tőrsdén. A hírek
ha ása alatt a francia frank 10:95-ről
10:90-re, majd 10:70-re esett.

Esnek a külföldi valuták

A cseh korona 3:58-ról ma 3:30-ra
esett, a magánforgalomban azonban
már három leit sem adnak érte. A
font sterling, amelyet tegnap 659-el
zártak, ma 596-597 volt. Az olasz
lira 6:80-ról 6:08-ra, a dollár 149-ről
117-re süllyedt. A legérzékenyebb
vesztést a német márka szenvedte
Zürichben és Párisban. Az első
tranzakciók 16 centimes-on jöttek
létre, délben már 13-on kötötték. Az
osztrák korona 0:28-ra esett le.

A főváros egyik legnagyobb
pénzügyintézetének vezérigazgatója a
devizapiac mai állásáról a követke-
zőket mondotta:

Három amerikai hír

Egy amerikai magyar lapból közöl-
jük ezt a három hírt, amelyek a ma-
guk igénytelenségében bepillantást en-
gednek nemcsak az amerikai magyar
újságíróknak, hanem a magyar újság-
íróknak is. A lap ugyanis mindig olyan,
amilyen a közönsége. Milyen a közönség?
Elsősorban adva-
rias lehet, mert a szerkesztő ur is az,
aki a lap első oldalán vastag betűkkel
közli az olvasóval:

Tisztelt olvasóink szives elnézésé-
t kérjük az alkalommal és talán elő-
szőr, hogy több értékes és érdekes
cikk, tudósítás, vezércikk, elbájosítás,
válasz, szerkesztői üzenet maradt ki
hely és térszűke miatt! A hirtelen
számból a nagyterjedelmű üzleti
hirdetések folytán. Amennyire örven-
detes jelenség! A nagyterjedelmű hi-
rdetés, ép annyira fontos nekünk ol-
vasóink érdeke is. Éppen ezért a hír-
szolgáltatásra fektettük most a főszó-
latot, minden magyar eseményről és a
helyi történeletről emlékeztünk meg
és számoltunk be amennyire lehet
minden olyan eseményről, amely a
bridgeporti és környéki magyarságot
csak érdekelheti. Következő száma-
ban hátróljuk majd tisztelt ol-
vasóinkat.

A hírszolgáltatás, amelyre a bridge-
porti „Televízió” című lapunk a
főszólat fekteti, az alábbi világrengető
eseményről szórakoztatja olvasóit:

Wallingfordról jelentő tudósítónk:
Nagy öröm érte Alajos Gábor köz-
szeretben élő magyar honfitársun-
kat és családját. A boldog házaspár-
nak két gyermeke volt eddig és most
tizenhárom év után újra gyermekük
született. Az új fűgyermekét Alfréd
névre keresztelték meg. Alajos Alfréd

A lei hirtelen emelkedése óriási
zavart okozott. A szilárdnak vélt
valuták meglepetésszerűen zuhannak.
Nincs egy hete, hogy 100 márkát 25
leiert vettünk, ma 14 leiert kapható.
A font sterling 800 volt, ma 580, a
francia frank 14-ről 10-re, a lira 7:50-ről
5:60-esett. Ez tisztán a spekuláció
műve, amelyet nem a mi piacunkon
üznek, hiszen mi a párisi és zürichi
jelentésekhez igazodunk.

A márka spekulánsok nagyrésze
milliókat vezetett, de mások nyertek.
Nem vesztettek azok, akik előre lát-
ták a „baiss”-t és eladták márkakészleteiket.
A legtöbbben azonban vásárolták a már-
kát és épolny szeszul jártak, mint az
osztrák koronával.

A deviza-krach kétségkívül
súlyos következményű, mert a román
piacra 100-150 millió márkáig terjed-
tek az ületek. Szerencsére a nagy-
bankok nincsenek érdekelve a márká-
ban, mert ezek nagyszámú üzletfelet
rántottak volna magukkal.

A szabadforgalomban a márka
és más valuták zuhanása óriási kon-
sternációt keltett. Nincs olyan közvetítő
vagy ügynök, akik nagy összegekkel
ne volna érdekelve. És mindamellett
akadnak még, akik vásárolnak suhanó
valutát, mert számítanak a további
spekulációra. Remélnék:

— Holnapra minden megállhat, sőt
meg is fordulhat.

keresztmunka Bonyai András és neje
wallingfordi honfitársaink voltak.
Alajos Gáborék hosszú ideig Bridge-
porton laktak és nemrég költöztek
Wallingfordra. Ahi tehát Bridgepor-
ton nem tud hozzájutni gyermekekhez,
sz menjen el Wallingfordra, ahol
egy látszik jobb levegő és alkalma-
sabb társaság van a gyermekáldásra.

A wallingfordi tudósító, aki derék
és szorgalmas ember, Alajos Gábor
közvetítésében élő stb. stb. honfitár-
sunk családi eseménye mellett nem
feledkezik meg a wallingfordi ma-
gyarság másik nagy eseményéről
sem:

Wallingfordról jelentő tudósítónk:
A wallingfordi román és görög
kat. együletek a hó 25-én, vasárnap
pikniket tartottak, amely fényesen
sikerült dacára az éjjeli nagy vi-
haroknak. Mire a piknik kezdődött,
gyönyörű napsugárzás idő lett. Bol-
linger és Kedves Sándor zenekara
huzta a talpalávalót nagy lelkesé-
dással délután 1 óráról este 9 óráig.

A wallingfordi magyar asszo-
nyok különösen ki tettek maguk-
ért Berozely néni vezetésével régi
magyar körtáncot jártak, amelyben
résztvettek: Mrs. Kuczo, Mrs. Far-
kas, Mrs. Chelovics, Mrs. Hornyák,
Mrs. Mezei, Mrs. Novics, Mrs. Grusz,
Mrs. Vig, Mrs. Hirer, Mrs. Gesz-
tei és mások.

A lányok látva a mamák gyö-
nyörű táncát, ők is hozzá láttak a
körtáncot járni, azonban hiányzott
táncukból az, amit csak született
magyarban van meg, hogyha isten
igazában mulat és táncol — ami-
kor szinte reng béle az ablak.
Szóval a fiatalok tanulhatnak az
öregektől magyaros jó kedvet —
és sirvavidagást. A kora esti
órákban dörögni kezdett újra az
ég, szél és kellemsen eltöltött
nap emlékével távozott mindenki
otthonába a vihar elől.
Oh, boldog Amerika!

Rókat és más fest az Unio gőzmosógár Kolozsvár

Könyvszükségletét az Uj Kelet könyvosztályától szerezzé be!

Markovits F. ékszerész, Arany- ezüst ékszer, kinczezt és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, brilliánt legmagasabb napi árakon veszek. Cluj, Wesselényi-utca 20. sz.

HIREK

— Az ország-részi konferencia
szeptember közepén lesz. A Zsidó
Nemzeti Szövetség irodájából kapott
értesülésünk szerint a harmadik ország-
részi konferenciát, az eredeti tervtől el-
térően, nem augusztus végén, hanem
minden valószínűség szerint szeptember
12-14 között tartják meg Aradon. A
konferenciára való delegátus-válasz-
tásokra a központ a szövetség csoport-
jainoz az utasításokat a közeli napok-
ban fogja széjjelküldeni.

— Bukarestben folytatják a tiszt-
viselőkongresszust. Néhány héttel ez-
előtt Kolozsvárt félbeszakadt a roma-
niai állami tisztviselő kongresszus.
Értesülésünk szerint a kényes okok
miatt abbahagyott kongresszust szeptem-
ber 6-án Bukarestben folytatják.
Kolozsmegye részéről Hatiegan Emil
egyetemi tanár, Ilie Oana, V. Gethie
főjegyző és Borzen vármegyei jegyző
vesznek részt.

— A Magyarországra optálók
sorsa. Az Uj Kelet megírta, hogy né-
mely határszéli helyi hatóság azokat a
Magyarországra optálókat, akik a tör-
vényes határidőn túl is ott maradtak
az országban, a határra toloncoltatta.
A Központi Repatriáló Hivatal főnöke,
Puticiu Traján prefektus most tájékoztat
intézt az összes hatóságokhoz, amely-
ben az optálókra vonatkozó iratok fel-
küldését rendeli el azzal, hogy az opt-
tálók további sorsára vonatkozólag ki-
zárólag a központi repatriáló hivatal
dönthet. Azok, akiknek akarataik elle-
nére a legrövidebb uton el kellett
hagyni Romániát, belügyminiszteri en-
gedéllyel ügyük elintézésé osljából
rövidesen visszatérhetnek. Érdekes,
hogy bár letelt már az optálás termi-
nusa, még ma is tömegével érkeznek
Puticiu prefektushoz optálást bejelentő
kérvények. A repatriáló hivatal való-
színűleg a késedelmesen érkező be-
jelentéseket is tudomásul veszi még
rövid ideig.

— Zsidó ifjúsocialisták konfe-
renciája. Krakóban most tartotta meg
a lengyelországi zsidó ifjúsocialista
szervezet eszévi konferenciáját. A zsidó
ifjúsocialista szervezet Lengyelország
hatvannégy nagyobb ipari centrumá-
ban fejt ki működését. A konferencia
többek között elhatározta, hogy csatlak-
ozik a bécsi internacionális szocialista
ifjúsági szövetséghez és a Poale
Cion jobbszárnyát ismeri el a zsidó
pleoretárius képviselőjéül. Ugyanakkor
elhatározta a konferencia, hogy meg-
szervezi a zsidó munkásifjúság nemzet-
közi szervezetét.

— Két részesít segélyben a brünai
zsidó főiskola hallgatók segélyző egy-
lete. A brünai zsidó főiskola hallgatók
segélyző egylete („Unterstützungverein
für jüdische Hochschüler in Brünn“)
a jövő tanévre vonatkozó összes kér-
vények beadási határidejét 1922. aug.
15-re állapította meg. Az egyesület tal
nagy megterhelésére való tekintettel a
bizottság mindasoknak a kollégáknak
tudomására hozza, akik a jövő tané-
vben valamely brünai főiskolán szándé-
koznak beiratkozni, hogy az egyesület
súlyos anyagi helyzete és a „menora”-
segélyek megszűnése következtében a
segélyek kifizetését korlátozza. Ennek
következtében a jövő tanévben első
sorban a magasabb szemeszterben lévő
kollégák részesülnek segélyben.

— Hogyan nyugdíjaztathatja ma-
gát egy állami hivatalnok? A leg-
újabb belügyminiszteri rendelet szerint
a nyugdíjazást kérs államhivatalnoknak
kérvényéhez a következő kérdéseket
igazoló iratokat kell mellékelnie: hol
szolgált, mennyi ideig, mennyi volt a
fizetése, anyakönyvi kivonat, kereszt-
levél, illetőségi bizonyítvány. Ha állam-
hivatalnok özvegye kéri a nyugdíjat:
házassági bizonyítvány, jegyzői okirat
arról, hogy nem vált el, vagy nem
ment férjhez és a gyermekek anya-
könyvi kivonata.

— Egy kiló kenyér 2490 korona.
Bécsből jelentik: A korona súlye-
dése következtében az élelmiszerek
árában óriási drágaság állott be.
Egy kiló kenyér ára 2490 korona.

a Sz. R. központ
ágának.
Két ízben szen-
a feyházak életét.
ítéltek el csupán
rábizonyult, hogy
blökébe tartozik, má-
három évre, mert
etésből megszökött.
nek volt olyan izso-
mire a legedzettebb
csak iszonyattal em-
za. Százötven napot
ül nedves, dchos és
ét magánzárkában

tvett a híres moszk-
a további mozgá-
nem vehetett részt,
tették.

pin. Tízszert tartó-
uralom alatt és tiz-
ban. Négy évig fey-
től 1917-ig össze-
ig élt szabadon.

Bettiszedő. Tizenhét-
nikor első ízben ke-
nbe. Később meg-
rai gubernátort, ami-
ríó feyházra ítélt
harmadrészt a fey-
si.

lienko. Könyvkötő,
an a tiffizi zendi-
csatlakozott a jeka-
res felkeléshez, 1906-
umi forradalomhoz
ényszermunkán siy-
ban, ahonnan csak a
dította ki.

Paraszti. 54 éves. A
r kazamattában állt
a csak azért, mert
raszt-organizációnak.
Golobekij. 65 éves.
milkovszki a forra-
khoz. Tizenegyszer
be a cári uralom
n száműzték Szibé-
évet töltött el. A
lom idején a wo-
na elnöke volt.

ti-Waszilenko. Részt-
oszlávi rendőrigaz-
lásában, elítélteása
1919-ben azok kö-
küzében a Kolosák-
atalmától megfoszt-
a szibériai forra-
ak, amely Kolosák-
atalmat. Az utolsó
stéggé tették. Hát-
n szenved.

kin. A „Standard”
ajó matrőza. Vezet-
radalmi matrőzok”
nek. Parasztszárma-
volt a paraszt-mi-
Fekete tenger mel-
nt.

aj. Még nem volt
es, mikor csatlako-
mozgalomhoz. Ak-
k le legelőször. Az-
ben itéltek el bör-
gy ízben pedig szám-
orában a hadseregbe
büntön-rendszer nem
mint az ezelőtt való,
nge fizikuma nem
eni a sok szen-
ben teljesen meg-
tekormány rende-
állították, ahol gon-
ésesül.

M. M. Antonov és
ellenforradalmi bü-
meg és akik ellen
lós ítéletet követelt.
tónviselt, Szibériát.
Az orosz nép a
hőseiként tiszteli
társadalom kevesebb
a mártíromságukat,
ítéletet az elfogulat-
bizza. Mert a cári
alatt a polgári tár-
yedett, ők mentették
got.

Peter Uhle
3. száma. 1847
Telefon 401, 290.

Hollandia zsidósága Palesztinára. Hagából jelentik: A hollandi rabbik szövetsége legutóbb tartott értekezletén elhatározta, hogy a hollandi mizrahi cionista szervezettel, valamint a hollandi Agudasz Jisraél szervezettel karöltve megalapozzák az ortodox chalucakciót. A terv szerint nagyszámú nyugateurópai és zsidó tradicionális életet élő földműves, lehetőleg hollandi zsidókat, alapos és szakzerű kiképzetés után Palesztinában letelepítenek. A rabbik szövetségének ez a határozata a hollandi ortodox zsidóság nagy rétegeit vonja be a praktikus Palesztina-munkába. Ez annál nagyobb örömmel üdvözlendő, minthogy a hollandi zsidóságnak ez a rétege eddig még távolították magától a praktikus cionista munkától.

A zsidó iskolaügy. Az erdélyi zsidó iskolaügy, annak nyelvredeleli része az illetékes köröket a tanév közeledtén, erősen foglalkoztatja. Az elmúlt héten Antal Márk, a Tarbut-iskolák főigazgatója és Ferenc Mendel, a Zsidó Nemzeti Szövetség főtitkára Bukarestben hosszabb tárgyalásokat folytattak az illetékes minisztériummal. A tárgyalások nem fejeződtek be, azokat a jövőhéten folytatni fogják. A bukaresti tartózkodás alkalmával egyuttal az erdélyi zsidó színészet állandósulása érdekében való lépéseket is megtették és a Habima számára kieszközölték az állandó játékszínhelyt.

A Jeruzsálemi Héber Egyetem. Mr. Schwarz kapta a lakos ötezer font liversterlinget utalt át dr. Semarja Lewinnak, a Jeruzsálemi Héber Egyetemen felállítandó Héber Filológiai Tanszék céljaira.

Negyven ezer koronát lopott egy cseh tanár. Prágából jelentik: Néhány nappal ezelőtt a csehországi Stamberg városban betörő járt Löwenstein kereskedő irodájában és onnan negyven ezer koronát lopott el. A rendőrség kinyomozta a tettest Rudolf Károly tanár személyében, aki kihallgatása során beismerte, hogy tolvajulccsal hatolt be a kereskedő irodájába. A betörő tanárt, akit vadászassal is gyűsitanak, átadták az államügyészségnek. Az ellopott pénzt, amelyet a tanár elásott, megtalálták.

Alkoholtilalom Stájerországban. Grätzből jelentik: Az országos kormány az összes kerületi hatóságokhoz átiratot intézett, amelyben kötelezi őket a záróra szigorú betartására. Tizenöt évvel ezelőtt a gyermekek szeszfogyasztása a legszigorúbban tilos, tizenöt évvel ezelőtt a szesz az összes kerületi hatóságok részére a közművelődési bizottságok feladata lett. A hatóságok kötelesek az alkoholtilalom betartatására. A hatóságok kötelesek az alkoholtilalom betartatására. A hatóságok kötelesek az alkoholtilalom betartatására.

A berlini drágaság. Berlinből jelentik: A dollár hirtelen emelkedése az élelmiszerpiacon óriási drágaságot okozott. Egy font marhahús ára hetvenkilencven márká, a borjúhúsé százötven márká, egy félkilogram kolbász 160 márká, egy kiló friss zöltség 30-40 márká, egy kiló cserezsnye 40 márká, egy font vaj 110 márká, egy tojás 8 márká, egy liter tej 15 márká, a tej ára állandóan növekedik és a tejhivatal vezetője szerint télen 25 márkába fog kerülni. A drágaság természetesen átcsapott más területekre is, így a mosgók legolcsóbb belépődíja a moztalajdonosok szerint 50-60 márká lesz.

Nagy vasúti katasztrófa Franciaországban. Párisból jelentik: Lurdi zarándokok két vonata Villakomtal állomáson összeütközött. 40 ember életét veszítette, ötvenen súlyosan megsebesültek. A hatóságok szigorú vizsgálatot indítottak.

Ritka bélyeggyűjtemény. Bécsből jelentik: A nagy berlini bélyegkiállítás legnagyobb szenzációja kétségkívül Rotschild Alfonz ariai bélyeggyűjteménye lesz. A gyűjteményt eddig sehol nem állították ki. A bélyegalbum értéke néhány millió frank.

Merénylet készül a csehszlovák köztársaság vezető személyiségei ellen. Prágából jelentik: A „Venkov” mai számában azt a Poczonyból állítottól jól informált helyről szerzett értesítést közli, hogy pár nappal ezelőtt három rovt-multu ember Magyarországból Csehszlovákiába utazt az a megbízatással, hogy a csehszlovák köztársaság egyes vezető személyisége, többek között Benes miniszterelnök ellen is merényletet kövessenek el. A merénylők állítólag részletesen kidolgozott tervet kaptak, amelyet a „Venkov” állításai szerint az ébredő magyarok dolgoztak ki.

A német tudomány bojkottja. Berlinből jelentik: A kanadai geológiai XIII nemzetközi kongresszus előkészítését belga geológusokra bízta. A szervező bizottság azonban szándékosan kizárta a közép-európai geológusokat a kongresszusból, melyre a hírneves német földtani tudósok egyike sem hívták meg. A július 29-én megtartott geológus-gyűlésen heves tiltakozások hangzottak el a kizárás miatt, amelyhez csatlakoztak a jelenvolt külföldi tudósok is.

Két spáca súlyos balesete a sebészeti klinikán. Tegnap délelőtt a kolozsvári sebészeti klinikán két ápolónő az altatáshoz szükséges narkotikum előkészítésével foglalkozott a műtőteremben. A kloroformot gondtalanul kezeltek és csakhamar nyomasztó kábultságot éreztek. Az egyik apáca erre ki akarta nyitni a szellőztetőt, de már annyira legyengült, hogy a nehezen járó készüléket nem tudta működésbe hozni. Az altatószer oly erősen hatott mindkettőjükre, hogy öntudatlanul estek össze és csak a terembe nyitó orvosok gyors segítsége ébresztette őket eszméltre. Az erősen ható altatószertől az apácák kloroformmérgezését kaptak.

Hány zsidó lakik Ausztráliában. Perc Hirschbeim zsidó író most tért vissza világszerte utjáról Varsóba. Ebből az alkalomból egy varsói lap számára interjú adott, melyben érdekes adatokat mondott el az ausztráliai zsidókról. Számszerű adatai szerint Új-Zélandban körülbelül háromezer zsidó él, ezek közül hét százan Wellingtonban és négyszázan Aucklandben. Többnyire tesu munkások, de vannak kereskedők és kisiparosok is közöttük. Zsidó nemzeti élet csak kevésbé tapasztalható sorakban. Ausztráliában körülbelül tizen-nyolcezer zsidó él, akik közül Sydneyn nyolcezer és Melbourneben hatezer tartózkodik. Élekkörülményeik nagyjából azonosak az új-zélandi zsidókéval. Melbourneben az angolországi származású zsidók mellet oroszországi zsidó bevándorlók is vannak, akik erős zsidó nemzeti feléledést hoztak a városba. Többnyire ugyancsak földmives munkával foglalkoznak.

Házasság. Szuk Lili és Horváth Miksa (Gyergyószentmiklós) f. hó 15-én tartják esküvőjüket. (Minden külön értesítés helyett.)

Burger János gépgyáros Szatmárról eljegyzte Weisz Ilust Debrecenből. (Minden külön értesítés helyett.)

Kivégeztek Albániában egy többszörös milliommot. Szutariából jelentik: A tiránai kormány ellen az utóbbi hetekben felkelést szítottak. A felkelők között volt Selim Petrela nagyirtókos és többszörös milliommot. Albánia legtekintélyesebb és legismertebb polgára. Perelát elfogták és halálra ítélték. Kivégzése előtt az ügyész megkérdezte, van-e valami kívánsága. A halálra ítélt erre azt mondta, hogy vál óztassák az ítéletet huszvévi fegyházra, mert csak egy búna van: annakidején el-

távolította Wied herceget a trónról, de azt is megbánta a óta. A kívánságot nem lehetett teljesíteni, mire a halálraítelt kijelentette, hogy ötven-ezer Napoleon-aranyat ajánl fel a belügyminiszternek, ha eláll a kivégeztetési szándéktól. Ezt az ajánlatot szintén visszautasították. A hóhér már megakart kezdeni munkáját, amikor két pózúgyi tisztviseelő lépett az elítélthez és átadtak neki nyolcezer Napoleon-aranyat, amelyet annakidején az albán kormányának kölcsönözött Petrela átadta a pénzt és rendben falsította. Letette az asztalra, azután a hóhér elállt, aki gyorsan végzett vele.

Vasut halott mozdonyvezetővel. Milánóól jelentik: Spiza és Spesia között különös vasúti baleset történt. Élelmiszerszállító vonat robogott a két város között. A vonatvezető és a fűtő kihajolt a mozdonyból, amikor egy mozdonyvitő készülék oszlopához érték. A két embernek feje oly erővel ütdött az oszlophoz, hogy mindkettő eszmélet nélkül terült el. A vonat pedig tovább robogott vezető nélkül. A halandak sís idő múlva felült, hogy a mozdony szipja nem szól, meghalt a vezető és a vonat hegynek felé vezetett uton végre megállt. A mozdonyvezető és a fűtő is már halott volt.

Terjed a kolera. Kisemből jelentik: Cetatea Albában eddig öt kolera megbetegedés történt. Ezenkívül két koleraszűnyes eset van. Tighinában két kolerabetegot vittek a járványkórházba. — Belgrádból jelentik: A c. t. t. r. öbölben 8 koleraszűnyes matrózt kórházba vittek. A matrózok Marseillesből jöttek.

Az Aguda is. A beszarabiai „Agudasz Jisraél” országos szervezete elhatározta, hogy sorajegyek kibocsátása útján kétszer hektár földet vásárol Palesztinában vallásos zsidó farmerok letelepítésére. A kormány a sorajegyek kibocsátására az engedélyt már megadta. A sorajegyek ára két lei és közt. érvényesítése tíz-hárommillió 686 ezer 150 lei lesz. Ebből az összegből egymilliókilencszázötven lea a nyaromények részére és egymillióegyszázötvenharatezer lea a költségek részére levonásba kerül, úgy hogy a sorajétek tiszta jövedelmét tízmillió leire számítják. Örvendetes tény, hogy a Palesztina munkába, amint a beszarabiai jelek is mutatják, lassan az Aguda is belékapcsolódik.

Nagy zsidó miting Máramaroszigeten. Vésárnápon, augusztus hatodikán Máramaroszigeten a Zsidó Nemzeti Szövetség ottani helyi csoportja a ratifikálás alkalmából zsidó népgyűlést rendezt amelyn a kolozsvári központot Glisner Móse főrabbi, a szövetség díszelnöke, dr. Klein Miksa a szövetség alelnöke és Schwarz Jakab az intéző bizottság tagja fogja képviselni. A miting iránt nagy érdeklődés mutatkozik nemcsak Máramaroszigeten, hanem a környék zsidóitka vidékén is.

Palesztinai tudós felfedezése Amerikában. A texasi földművelési főiskola növénypatológiai tanszékének és kísérleti állomásának vezetője, professzor Taubenhaus szert talált fel a növények gyökérbántalmán ellen. Szakemberek számítása szerint ez a növénygyógyászati és texasi termés értékét évi huszonöt-millió dollárral fogja megnövelni. Professzor Taubenhaus palesztinai születésű tudós és férfikorában származott el Amerikába.

Aki a könyv igazi barátja és aki figyelemmel akarja kísérni az új irodalmat, felirja a nevét és címét egy levelezőlapra és beküldi az Uj Kelet könyvvezetvényének, str. Baron L. Pop 10.

Drezdában elfogtak egy többszörös gyilkost. Drezdából jelentik: Az itteni rendőrség letartóztatta Blume hírhedt gonosztavót, aki Berlinben három gyilkosságot követett el. Beismerése szerint 1918 december harmadikán meggyilkolta Weber pénzügyészt. és Rüle Anna nevű háziasszonyát. 1919 január másodikán az Adion Hotelben Laag panakihordót tette el lábálól. A gyilkosságok annakidején nagy feltűnést keltetek Berlinben és a rendőrség, noha nagy apparátust indított a gyilkos kézrekerítésére, nem tudta kinyomozni a tett elkövetőjét. Elfogtatásakor Blume két lövést tett egy readőr-mesterra. Az egyik lövés fején találta az őrmestert, aki súlyos sebbel fekszik a városi kórházban.

Mikor a rab részeg. A kolozsvári hadbíróság ma vonata felelősségre Mezei Gábor, a fellegvári katonai fogház őrparancsnokát a szabályzat súlyos megsértéséért Mezei néhány hónapja egy katonai fogoly kérdésére pálinkát vitt a cellába, amittől az annyira részeg lett, hogy másnap reggel a vizsgálat alkalmával se volt öntudatánál. A fogház parancsnoka hadbírórság elé állította Mezeit, akita mai tárgyaláson tizen-négy napi fogházra ítélték.

Ifjú ébredők hűtötte Csorom. Budapestről jelentik: Csorna vasúti állomáson, este hét órakor ötven-hatvan főből álló ébredő oserkészcsoport megátmadta a Szombathelyről jövő vonatot és a zsidó utasokat városra verték. A csandörök a megátmadottak kérdésére sem avatkoztak a dologba. Több keresztyény utast, aki a zsidók védelmére sietett, szintén városra verték.

Aki tisztességes szándékból gyilkol. Curlea János kőszakona a múlt év őszén szabadságra ment haza Szeifaluba. Bátyját nem találta otthon, mert az időközben bevonult katonának, csak fiatal feleségét, akit Curlea még nem ismert. Az asszony feltűnő kedvességgel fogadta sógorát, aki félre nem érthető módon adta bátyja feleségének tudtára, hogy nem akarja édes testvérét megcsalni. Az asszony megsértődött, ezután napirenden voltak a heves vitakódások. Curlea egy délelben a maszról tért haza és ebédet kért. Az asszony azt felelte, csak akkor ad enni, ha szeretni fogja, Curlea eskor nevetni kezdett, az asszony haragjában felkapott egy konyhakést és sógorára rohant. Curlea önvédelemből egy vastag fakannállal az asszony fejére sujtott. Az asszony azonnal összeesett, de Curlea azt hitte, hogy szimulál. Megébredt és ebéd után költözgetni kezdte sógoróját. Megdöbbenve látta, hogy az már nem él. A csendőrségre rohant, ahol megállapították, hogy a szűnyű ütés a nő halálátokát érte és azonnal haltál okozott. A kolozsvári hadbírórság ma tárgyalta az ügyet és az anyhító körülmények figyelmenbevételevel egy évi börtönrre ítélte Curlea Jácost.

A legaktuálisabb könyv ma Nachum Szokolovnak, a zsidóság egyik vezérének világos és áttekinthető munkája a zsidóság megújulásáról: Geobichthe des Zionismus. A könyvnek külön értéke és érdekessége, hogy A. J. Balfour, a zsidóság nagy barátja írt hozzá előszót. Az illusztrált és tartós kötéssel ellátott munka ára 40 lei. Megrendelhető az Uj Kelet könyvvezetvényétől.

És a meggömbödt kiegyleneedik. S. J. Agnon gyönyörű Héber regénye Sas László fordításában magyarul is megjelent. Az izig-végig zsidó regény, amely a Kadima kiadásában megjelenő Héber írók sorozatának első kötete, az Uj Kelet könyvvezetvényétől megrendelhető. Bolti ára 30 lei, előfizetők 25 leiert kapják a csinos kiállítású könyvet.

Lakók, háztulajdonosok figyelembe! Az új lakbérleti törvény hiteles magyar fordítása szakzerű magyarassal ellátva kapható a Fraternitas nyomdában, Uj Kelet kiadóhivatalában (Brassai-utca 10), minden könyvkereskedésben és az Uj Kelet összes vidéki elárúitójánál.

Zsidó könyvtárakból nem hiányozhat S. J. Agnon regénye és a meggömbödt kiegyleneedik.

Elcserélném a városban levő két modern szobából és konyhából álló lakásomat nagyobb, kertes lakásra. Lehet a külső részeken, esetleg magasabb helyen is. Leveleket „Kölcsönös” jellegre az Uj Kelet kiadóhivatala továbbít. Telefon 977 és 844.

Uj! Megnyit Uj!
Olujon a Bolyal-utóában
ROSMANN MIHÁLY
szűcsműhelye
ahol minden e szakmába vágó munkát legújabb divat szerint jutányosan és pontosan eszközöl. 1387

S Nagy épül
Az Uj

Bukare
bec j zese
roman ha
aktuális
hadikikötő
kon mind
kötő, ame
szet célja
háboru al
a kereske
vottak sít
tokra

Károly
látogatta
zeti iske
katonai
a tróbrók
rozásokka
közéjvöl
várnak és
különböz
foglalkozt
lyéről és
A sza
okokat, a
teszik a g
koznak a
a haditen
nek tett,
győzelem
főlényeink
hatalmak

A leg
geri bázi
egyetlen
lez, amel
dikikötő
kötő, a
ország ig
a katonai
csak a g
mas a fi
Nincsen
hely és i
serag u
mesterség
oly sok

A leg
Ghiot ta
északra f
maia fira
vezetőine
kikötő st
dalmi és
arant elő
töt hatal
nek kiter
felel a c
geográfia
szűrtől jó

A ter
tornát ké
és a hon
tűkötők
partján j
sége lak
ka-onai
és bazinc
környéke
is rendel
nal, a K
stano—M
a konst
kötővel.

A ha
maga sa
felépíti
teket, m
kikötő tö
dalmi ha
épitési
haditeng
lyükön r

A ha
értesülés
kiépítése
marosan
gráfiai é
amelyek
Hir szer
ban azt
Cernavod
tal új vis
chiolnál
kötött.
A ha
sem a sz
nem nyil
épitkezés
terhelni

Suit Ghiol

Nagy román hadikikötő épül Konstanca mellett

Az Uj Kelet bukaresti munkatársától

Bukarest, augusztus 3. A háboru befejezése követő egységesítés óta a román hadsereg és haditengerészet aktuális problémája a nagy román hadikikötő építése. A román partokon mindaddig nem volt olyan kikötő, amely a modern haditengerészet céljainak megfelelő volna és a háboru alatt a román flottás bázisai, a kereskedelmi kikötők csak kevésbé voltak alkalmasak hadászati feladatokra.

Károly trónörökös legutóbb meglátogatta a konstancai haditengerészeti iskolát és ez alkalmával — katonai körök értesülése szerint — a trónörökös nagy horderejű elhatározásokkal tért vissza Szibujába. A közeljövőre konkrét intézkedéseket várnak és szakértőket most a legkülönbözőbb tervek és kombinációk foglalkoztatják az új hadikikötő helyéről és arányairól.

A szakcsapattól részletesen kifjti az okokat, amelyek elhalasztatlanná teszik a gyors elkezdést és hivatkoznak a nagy szolgálatokra, amelyet a haditengerészet a szövetségeseknek tett, sőt megállapítják, hogy a győzelem is kizárólag a hadiflották felépítésének tulajdoni ható a központi hatalmak haditengerészete fölött.

A legfontosabb kérdés: az új tengeri bázis helye. A Fekete-tengeren egyetlen olyan kikötő sincsen jelenleg, amely kielégítően a modern hadikikötő feltételeit. Konstanca kis kikötő, amelyet kiépítések egy kis ország igényeire mérték. Salináról a katonai írók megállapították, hogy csak a gyengeség fedezésére alkalmas a flotta visszavonulása számára. Ninosen tehát természetileg alkalmas hely és így kénytelen volt a hadsereg új helyet keresni, amelyet mesterségesen építsen ki, ha még oly sok költségbe is kerül.

A legalkalmasabb helynek Suit-Ghiol találták, amely öt kilométerre északra fekszik Konstanca-tól a Mamaia fűrdő fölött. A haditengerészet vezetőinek feljegyzése szerint az új kikötő stratégiai, katonai, kereskedelmi és gazdasági szempontból egyaránt előnyös helyen épül. A kikötőt hatalmas töbl építik ki, amelynek kiterjedése és mélysége is megfelel a célnak annál is inkább, mert geográfiai fekvésénél fogva több szélről jól megvédett szöglete van.

A tengerig alig fél kilométeres távolságnál kell építeni és a part átépítése és a homokbányák elárolítása sem okozik nagyobb akadályokat. A tó partján jól fel lehet építeni a szükséges iktanyákat, más épületeket, katonai és kereskedelmi raktárakat és bazinákat. Az építkezések céljaira a környéken megfelelő mennyiségű kő is rendelkezésre áll. Két új vasutovonal, a Konstanca—Canara és a Konstanca—Mamaia vonalak köztársasági és konstancai kikötőt az új hadikikötővel.

A haditengerészet kiválasztja a maga számára szükséges részeket, felépíti a iktanyákat, iskoláépületeket, műhelyeket és állomásokat, a kikötő többi részét pedig a kereskedelmi hajózás részére engedi át. Az építési munkálatok befejezéséig a haditengerészeti alakulatok régi helyükön maradnak Konstanca-ban.

A hadügyminisztériumban szerzett értesülés szerint a Suit Ghiol kikötő kiépítése már több mint terv, mert hamarosan megkezdik a szükséges topográfiai és hidrográfiai tanulmányokat, amelyeknek alapján a munka megindul. Hír szerint az új kikötővel kapcsolatban azt is tervezik, hogy hosszabb Cernavoda—Canara osztona kiépítésével új víziösszeköttetést létesítsenek Suit Ghiolnál a Duna és a Fekete-tenger között.

A hadikikötő építésének költségeiről sem a szaklapok, sem a katonai vezetők nem nyilatkoztak, de tudják, hogy az építkezés óriási összegekkel fogja megterhelni az állam költségvetését.

A takácsok

— Heine —

Komor szemüknek könnye se esordul,
Csak ülnek és szönek és foguk esikordul:
Germánia szöjjük, halottlepedődet,
Háromszoros átkot, kezeink beleszönek:
Már szöjjük a leplet.

Beleszöjjük először istennek az átkunk,
Kit fagyban és éhen hiába imádtunk,
Hiába reméltük, hogy ad éjre napot:
Meggazta hitünket, becsapott, becsapott:
Már szöjjük a leplet.

S átkunk a királyra, a gazdagokéra,
Ki nem ad kenyert, se húst a fazékba,
De lenyuzza nyakunkból adóba az inget
És mint a kutyákat lövetne le minket:
Már szöjjük a leplet.

S átkunk a rohadt levagöjű házára,
Hol minden erőnyek gyalázat az ára,
Letépi a rózsát, nem is kinyitottan
S nyüzögnek a nyüvek a ronda nyirokban:
Már szöjjük a leplet.

Röpül a vetéllő és recseken a nád
Szövnék szakadatlan, éjten, napon át,
Germánia szöjjük halo lepedődet,
Háromszoros átkot kezeink beleszönek:
Már szöjjük a leplet.

Giszkalay János

A beszercei hitközség az ortodox iroda ellen

Nagy botrány egy közgyűlésen Az iroda híveit kibotbák a teremből

Az Uj Kelet tudósítójától

Beszerce, augusztus 4. Néhány nappal ezelőtt izgalmas és heves közgyűlése volt Beszerce zsidóságának. Tudvalévő, hogy Beszerceben a zsidó lakosság túlnyomó többsége zsidó nemzeti alapon áll, egyben azonban minden intézményében épügy, mint a kolozsvári hitközség a Sulehau Aruch szabványait követi. A túlnyomó ortodox többséggel szemben egy husz-harminc tagot számláló fanatikus rabbipárt áll, jórésben bevándorolt elemekből, akik a város zsidó lakosságának érvényes példás egyetértését állandóan felborítással fenyegetik. Fájdalom, az egykor közkeletűnek örvendő főbbi, aki eredetileg megértő gondolkodást tanúsított, teljesen a tulzók befolyása alá került és dacára, hogy a forradalmat követő napokban elsőnek csatlakozott a nemzeti alapon álló mozgalomhoz, később mégis hátat fordított ennek és valóságos ellenségévé lett a nemzeti zsidóságnak.

A legutóbbi választások alkalmával a képviselőtestületbe a cionisták jelöltjei kerültek, a hitközség elnöke pedig a köztisztviselőben álló Raohmuth Israel lett, a Zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportjának elnöke Raohmuth elnök nemrégben megtartott hitközségi közgyűlésen kijelentette, hogy a hitközség intézménye teljesen semleges marad és oda sem antionista, sem cionista propagandát bevinni nem enged. A képviselőtestületnek ez a korrekt magatartása azonban nem volt a tulzók nyére, mert ők a saját propagandájukat szerették volna érvényesíteni.

A közgyűlésen a chaszidok rendbontó igyekezete osunya kudarcra végződött. Raohmuth Israel elnök a megnyitó szavak után kéri a költségvetés elfogadását. A budget a hitközségi élet minden terére kiterjed és reméli, hogy az iskola segítségével ez év szeptember elején meg lehetne nyitni a hitközségi elemi iskolát.

— Nem hagyhatom — mondotta beszerce végén — szó nélkül azt a körülményt, hogy hitközségünk egyes tagjai ok nélkül meg akarják akadályozni eredményes munkánkat. Nagyon kérem őket a hitközségi béke érdekében, hogy tanusítsanak türelmet.

Most Weinberger Mihály, aki szintén cionista volt és csak néhány hónappal ezelőtt fordított köpenyegyet, emelkedett szószára. Kívételte, hogy

a költségvetésbe vegyék fel az ortodox központi iroda támogatását is. Javasolta szerint az iroda a közszeg jövedelmének öt százalékát kapja.

Erre tomboló zaj következett. — Nem esatlakozunk! Nem ismerjük el központnak ezt a privát társaságot!

Weinberger erre több, az irodához címzett hivatalosíratot olvasott fel.

— Ezzel semmitsem bizonyított! A minisztérium a múlt héten visszautasította az iroda alapszabályait!

A közbeszólásra Weinberger kifejtette, hogy a törvényes elismeréstől eltekintve, minthogy az ortodox iroda élén tekintélyes ortodox rabbik állanak, tartozunk magunkat a rabbik tekintélyének alávetni.

Erre kitört a vihar: — Nem türünk papi zsarnokságot, autonóm jogunk van!

Weinberger: Tanuljunk a kolozsvári esettől!

„Kolozsvár” szó a képviselőtestület legmagasabb tagjait is kihozta sodrútbl. — Szégyeljék magukat! — A kolozsvári esetet merik említeni, amilyel tönkre akartak tenni egy virágzó hitközséget! Gondoskodunk róla, hogy ne ismétlődjek meg a kolozsvári eset.

Mig a többségi párt felháborodását csak szavakban fejezte ki, addig a chaszidok ököllet ütegettek az asztalt, botokat emeltek a levegőbe és megfenyegették az elnököt. E pillanattól kezdve minden rend felbomlott a terebben, a többségi párt fiatalabbjai sportszerűen és alaposan „munkához láttak” és a papi párt uolsó emberét is kidobták a hitközségi terebmből. Félóra mulva valami-kép leesillapultak a kedélyek és a pipipártiak egy része visszatért. Az elnök ismét megnyitotta a közgyűlést, korholó szavakkal illetve a chaszid-csoportot, amely ilyen szégyenteljes jelenetre adott alkalmat.

Dr. Ekelezz Miksa: Szégyenkezve állunk a botrányos jelenettel szemben, amely csak felsőlőten agitáció és vad fanatizmus révén történhetett meg. Nehézelséit fejezi ki Weinberger Mihály szemben, aki a kavardást okozta. Ugyanaz az u, aki néhány hónappal ezelőtt a zsidóságról becsmérlő nyilatkozatot tett, most a zsidóság nevében merészkedik felszólalni. Indítványozza, hogy amig Weinberger bocsánatot nem kér, a közgyűlési terebben nem léphet be és fel nem szólalhat. Az indítványt elfogadták.

Dr. Halberg Gyula üdvözli Ekelezz indítványát, amellyel szantocionként mondatott ki, hogy zsidó ember a zsidó öszszeséget büntetlenül nem becsúsmérheti. Hogy a hitközség jövedelmének

öt% át az ortodox irodának adja oda, keptelenségnek tartja. Egy központi szervezetre szűkség van, de semmiképen sem egy papi konklávára.

Több hozzászólás után az elnök a vitát bezárta és az ellenpárt kérelmére titkos szavazást rendelt el, mely a többségi párt fölényes győzelmét eredményezte, amennyiben a közgyűlés a költségvetést 69 szavazattal 29 ellenében változatlan formájában fogadta el és e határozatával egyuttal kimondotta azt is, hogy az ortodox központi iroda fentartásához nem járul hozzá semmivel. A tárgysorozatot többi pontjait a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

Kik csinálnak elnököt Amerikában?

„Az Élet” című pittsburgi képes hetilap írja a következőket:

A legutolsó napok újságjainak hírei szerint a demokratsa párt belső szentélyében nagy a zivaj, a párt egyik vezető embere, egy Connors nevű buffalói újságtulajdonos azzal a kiáltással ugrott a porondra, hogy a newyorki újságírályt, Hearst-öt teszi meg 1924-ben a demokratsa párt elnökjelöltjévé. A demokratsa vezeték majdeom egyöntetűen ellene vannak Hearst személyének és ki is mondták hogy jelöltetését mindenáron megakadályozzák. Még Newyork államban is, ahol Hearst kormányzó szeretne lenni, hogy mint Newyork állam kormányzója annál könnyebben léphessen föl az elnöki székhöz.

Mindaz nem volna különös és nem érdemelne nagyobb figyelmet, hiszen a pártok szentélyeiben most napirenden van a szokatlan zsongás, amíg a republikánusok is kezdik letaszítani a törőrl a nagyhasu „old-guard”-okat. Az sem különös, hogy már most arról beszélnek, hogy kik lesznek az elnökjelöltek 1924-ben, hiszen a gazdasági haláláról ha nem is illik, de szabad beszélni négyezem között a leendő örökösöknek.

Ebben az esetben ennek a Connorsnak személye érdekes, aki Buffalon kívül ismeretlen ember s aki most egyszerre az „elnökcsinálás” mezejére akar lépni. Az ügy jellemző egész Amerikában, arra a nagy demokraciára, amely állítólag legtitustulabb formájában itt van meg s arra a politikai életre, a leghivatottabb s legönzetlenebb vezeterei.

Ez a Connors, aki most mellét döngelve azzal a kijelentéssel lép az amerikai nép elé, hogy majd ő ad nekik elnököt 1924-ben, egy-két évtizeddel ezelőtt szalonos volt Buffalonban. A szalonja nem valami előkelő helyén volt a városnak, hanem az Erie-tó kikötője mellett. Afele forgalmas, szűköt letuj volt, ahol részeg és duhaj matrózok szokták elverni az egész keresetüket, a tulajdonos ur élénk részvétele és segítsége mellett, aki maga is együtt iszik velük, ososan azonban, hogy az ital neki is megne árton s aki hin szemekkel figyel, mikor ázik el a szerencsétlen, hogy aszutan vagy kidobják, vagy elszedjék tőle, ami még a zsebében maradt. Azokon a helyeken, a régi időkben lehetett pénzét csinálni. Connors is csinált. Később megvétele és segítsége mellett, a bukófelben levő lapot. A vétel bevágot, gazdaság ember lett belőle, akinek a tanácsát a háboru alatt már Wilson elnök is kikérte s aki most hivatva éri magát arra, hogy az Egyesült-Államok leendő elnökét ő válassza ki az ország számára. Ma már senki sem kérdezi, hogy ki volt, és miképen, honnan szedte a pénzt és tudományát, a fő az, hogy nagy és befolyásos újságíró, sok pénze, nagy politikai összeköttetései vannak. S ha demokratsa vezeték nem vigyáznak, esetleg osakugyan megtörténik, hogy a volt kikötői leboj-tulajdonos fogja megmondani, ki legyen az új elnök Harding után.

— Zsidóellenes zavargások Oroszországban. A J. P. Z. jelenti: Az elmúlt héten Minszk városában zsidóellenes zavargások voltak, melyek alkalmával négy zsidó megöltek és tizet súlyosan megsebesítettek.

KÖZGAZDASÁG

Konfliktus a szövetségek háborus adósságai miatt

Az Egyesült-Államok felszólította Angliát hogy fizessen Anglia csak kollektive hajlandó rendezni a kötelezettséget

Az Új Kelet tudósítójától

A volt szövetséges hatalmak háborus adósságainak kérdése ismét napirendre került. Az Egyesült-Államok kormánya a leudvariasabb hangon felszólította a brit kormányt, hogy fizesse ki a háboru alatt felvett kölcsönök kamatoival együtt. Az Egyesült-Államok kormányának jegyzéke a szövetségesek körében nagy feltűnést keltett annál is inkább, mert a háborus adósságokra vonatkozóan Anglia kezdeményezésére már régebbi idő óta olyan tárgyalások vannak folyamatban, amelyek az adósságok kölcsönös elengedését célozzák.

Az angol kormány nevében Balfour lord válaszolt a jegyzékre, amelyben bejelenti, hogy Anglia ugyan elismeri kötelezettségét, de nem hajlandó mindaddig fizetni, míg az összes szövetséges kormányok kölcsönösen meg nem állapodnak a háborus adósságok rendezése ügyében. Felmenti az angol válaszjegyzék, hogy a szövetségesek egymásközötti tartozásai hárommillióegyszázezer font sterling, ebből Franciaország 1450 millióval, a többi szövetséges hatalmak pedig együttvéve 1900 millióval tartoznak Angliának. Ezzel szemben Anglia az Egyesült-Államoknak ennek az összegnek mintegy negyedrézével tartozik csak, amennyiben Anglia adóssága nem haladja meg a 850 millió fontot.

Anglia mindmáig nem akarta szövegére hozni az adósságok kifejtésének kérdését, mert ismerte a szövetségesek mai gazdasági helyzetét, de ha ezt másrésztől tették meg, az angol kormány hajlandó tárgyalásokba bocsátkozni. Az európai gazdasági krízis enyhítésére az angol kormány hajlandó kölcsönös adósságok redukcióját is elfogadni, ha a tartozások kölcsönös és teljes elengedése nem volna lehetséges. Ebben az esetben Anglia a német jóvátételi összegek egyrésztéről is lemond.

A szövetséges hatalmak körében most nagy érdeklődéssel várják a szövetségesek között felmerült, illetve napirendre tűzött pénzügyi konfliktus további fejleményeit. A francia és olasz sajtó elismeréssel nyilatkozik az angol kormány álláspontjáról, amely messzemenő áldozatkészséget jelent. Megállapítják, hogy a tartozások kölcsönös elengedését célzó nobiles angol ajánlatot az Egyesült-Államok kormánya nem fogadja el és ezzel súlyos gazdasági válságba sodorja volt szövetségeseit. Valószínű, hogy a közeli hetekben a volt szövetségesek kormányainak szakemberei együttes konferenciára ülnek össze, hogy a tartozások ismét akuttá vált problémáját megoldják.

Belföld

(x) Megváltoztatják a víztörvényt. Metékes helyről nyert értesülés szerint az eddig érvényben levő víztörvény átszervezés alatt áll. Az új törvény életbelépéséig kiadott koncessziókat és megállapodásokat nem fogják érvényteleníteni.

(x) Kiszájtítják az ujonnan vásárolt kisbirtokokat is. A földmivélségi rezorttól kapott információink szerint a földbirtokreform rendező bizottsága kiszájtítja azokat a kis- és közép-birtokokat is, amelyeket tulajdonosaik az utolsó három évben vettek a nagybirtokosoktól.

(x) Nyolcszázmilliót törlesztett ebben az évben az állam a belföldi adósságból Bukarestből táviratoznak: A pénzügyminisztérium legújabb közlése szerint az évben januártól augusztusig az állam 800 millió lei összeget fizetett ki különböző szállításokból előált belföldi adósságok kiegyenlítésére. A fizetést a bevételi többletekből fedezték, nem pedig kölcsönből.

(x) A kereskedők külföldi tartozása. Bukaresti távirat szerint a fővárosi kereskedelmi és iparkamara tegnapi ülésén Zsone elnök rámutatott a román kereskedők külföldi tartozásai ügyében a kormány által tett kedvező intézkedések sorozatára és ismertetette a Banca Nationalával erre vonatkozólag kötött megállapodást. A gyűlés elfogadta az egyesményt, majd megválasztotta a külföldre utazó delegáció tagjait.

(x) Maximalizálják a cukor árát. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter meg fogja szüntetni a cukorbevételi illetékeket, ezzel szemben az iparminiszter októbertől kezdve maximálni fogja a cukor árát.

(x) Javul a lei. A leinek az utóbbi napokban elért jelentős árfolyamemelkedésével kapcsolatban a francia szak-sajtó megállapítja, hogy annak oka egyrészt a Románia részére folyósított kölcsön, de elsősorban a jó termésállítás. Bukaresti távirat szerint ott a lei emelkedése folytán előállott helyzet szükségessé tette, hogy a fővárosi nagybancok és az iparkamara képviselői tanácskozásra üljenek össze. Az értekezleten valószínűleg Sasu kereskedelmi miniszter is megjelent.

(x) Mely erdélyi vállalatok kaptak iparfejlesztési kedvezményt. Iparfejlesztési kedvezményt a „Monitorul Oficial” augusztus másodikán megjelent 96. számának közlése szerint a következő erdélyi vállalatok kaptak: Citrom és társa bór- és talpgyár Medgyes, Zakariás Márton butor és kaptagyár Brassó, Mátyás József likőr- és rumgyár Brassó, Foith és Társa kötött- és szövöttáru-gyár Brassó, Gunzer és May textiláru-gyár Brassó, a temesvári városi vízművek, Neuberger testvérek építélféle telep Romul, Beszterecenaszód-megye, Hirsch Odón szesz- és likörgyár Kolozsvár, Noposa A. sörgyár Ujarad.

Külföld

(x) Zürichi fősze aug. 4-én. Zürich Berlin 70, Newyork 526 5, Milano 2415 Prága 1290, Budapest 24, Zágráb 155, Varsó 8, Bécs 1, osztrák kor. 175.

(x) A magyar termelők szándékosan tulbecsülték a hagyományt. Budapesti tudósítók jelentik: Az a bizottság, amelyet a Közlekedési Tanács a makói hagymatermésével kapcsolatos ügyek megvisszálására kiküldött, megette jelentését. A bizottság megállapította, hogy sem a termelők, sem a kereskedők nem jelentették be a valóságnak megfelelően a bevettelt területek nagyságát és a várható termés eredményét szándékosan tulbecsülték, hogy így több jusszon a kivételre. A bizottság jelentése szerint az évben nagyon jó átlagos termés lesz. Hol-danként 50-60 méterháza. A bizottság javaslatára megtiltották a söldhagyma kivitelét. Mindennemű kivétel az erre vonatkozó új rendelet megjelenéséig tilos. A tanács a rendelet kidolgozásával Bud-államtitkárt bízta meg, aki az illetékes körökkel megkezdte a tárgyalást. Kiszájtított hírek szerint bizonyosra veszik, hogy a kiviteli illeték, melyet feltétlenül termézetben fog kelleni leróni, nagy lesz.

(x) A cseh állatpiac és huspiac. Prágából jelentik augusztus harmadikán: Az állatvásárra összesen 1096 drb állatot hajtottak fel. Ebből 126 belföldi, 66 szlovenszki, 671 román, 70 dán, 163 jugoszláv és 12 bslény. Eladták belföldi 675-9, prima 10-12, bika 7-10, tehén 750-10, egy év-

nél fiatalabb tehén 550-9, ökör (zloveszki) 9-12, bika 7-11, ta-hén 550-10. Ökör (román) 650-8, bika 750-850, tehén 6-850. Ökör (dán) 7-950, bika 7-950, tehén 8-950. Ökör (jugoszláv) 650-875, bika 9-10, bivály 6-650. Az irány-zást közepes. A huspiac mai irány-zata lanyh. Az árak a következők: Ürd 11-15, borjú 12-14, belföldi serítés 20-24, jugoszláv serítés 18-23, román serítés 15-24, ökör eleje 13-14, hátulja 15-19, bika 14-18, ta-hén eleje 10-14, hátulja 12-17. Egy évnel fiatalabb ökör és üsző 10-14 esk. szilagra vonatkoztatva.

(x) A német kenyérelállítás statisztikája. Berlinből írják: Németországban a kenyérelállítást tudvaló-vóan a Reichsgetreidestelle intézi. A kenyérmagvaknak beszerzése és elosztására jellemzőek az itt között százalékszámok. Külföldi gabonára 52 száz lek esik, a pékek és molná-rokra 22 százalék, a Reichsgetreid-destelle-re 14 százalék és csak 12 százalék a kontingentált gabonára. A német gazdák a múlt esztendőben 2 és félmillió tonna „Umlage” gabo-náért 5 és félmilliárd márkát kaptak, ezzel szemben a Reichsgetreidestelle és az elosztó szervek költségei 6 és félmilliárd márkát emésztettek fel.

SPORT

A Haggibbor hírel. A Haggibbor fegyelmi bizottsága augusztus harmadikán ülést tartott, melyen a következő ítéletet hozta:

Am Jisrael Chaji A Haggibbor sportegyesület fegyelmi bizottsága 1922. évi augusztus harmadikán tartott ülésén, a vádolt, a véd és védelem meghallgatása után Reményi Tibort, a Haggibbor tagját büntönek találta a Haggibbor intézőjével szemben tanusított fegyelmessélen és sportszerűtlen viselkedésben, valamint a klub vezetőségével és csapatával szemben tanusított fegyelmessélt eljárásban és ezért öt három hónapra mindennemű nyilvános mérkőzéstől eltiltotta. A büntetés lejáratának napja 1922. évi október 29. Indokok: Az intéző bejelentését Reményi vallomásaival megerősítette. Enyhítő körülményként semmiféle okot nem hozni és további vallomásaival is megerősítette, hogy a klub intézőjét reá nem tartozó idegen ügyben mintegy felelősségre akarta vonni. Felépése nélkülözte a köteles tisztelést az intéző-vel szemben és kijelentése: hogyha a vélelmezett mást ért sérelem nem reparálatik, 6 másnap nem játszik, a leg-súlyosabb fegyelmessélt és a Haggibbor sportklub szellemébe ütköző sport-szerűtlenség. Felépésében a fegyelmi bizottság egyébként is bizonyos rossz-hiszeműséget állapított meg. A fegyelmi bizottság elrendeli az ítélet nyilvános-ságharozatát.

Felhívás a Haggibbor sportegyesület tagjaihoz. Felhívjuk a Haggibbor tagjait, akik a vasárnapi KAC-Haggibbor mérkőzésen mint rendezők kívánnak résztvenni, hogy szombaton este kilenc óraker a Park-kávéházban jelenkezzenek Rosenberg Mártón (bőrös) főrendezőnél.

Felhívás a Haggibbor tagjaihoz és ifjusági csapatához. Vasárnap délután négy óraker a KAC-Haggibbor mérkőzés előtt a Haggibbor ifjusági csapata a brassói „Ivria” ifjusági csapatával tart barátságos mérkőzést. Ez lesz az első alkalom Kolozsvárott, mikor a Haggibbor csapata testvéregyesülettel találkozik. Az „Ivria” ifjusági csapata vasárnap délelőtt fél tíz óraker érkezik meg. Felhívjuk a Haggibbor tagjait és különösen az ifjusági csapat játékosait, hogy testvéregyesületünk méltó fogadtatása céljából mentől szám-osabban és pontosan jelenjenek meg a kolozsvári pályaudvaron. Találkozás a pályaudvaron pontban fél tíz óraker:

Labdarugás

A Haggibbor-KAC vasárnapi barátságos mérkőzése iránt lázas érdeklődés mutatkozik sportkörökben. Mindkét csapat teljes felállításban fog szerepelni. A Haggibborban újlag szereplni fog a külföldi utjáról visszaérkezett Boras-tein, a kitűnő csatár. A KAC védője viszont dr. Hirsch Elemérel erősödött meg, aki - hir szerint - hosszas pihenés után újlag felölti a piros fehér dresszt. A mérkőzés kimenetelére teljesen nyit. Birónak Steinhübel Zoltánt (aradi Gloria-CFR) kérték fel.

Brassó-Nagyszében válogatott mérkőzése. A brassói kerület két erősen riválisáló városának válogatott futballospatái augusztus 6-án Nagyszébenben mérkőztek össze először erejükét a HTV pályáján. Tritesch brassói szöv. kapitány a következő játékosokból állította össze Brassó válogatott csapatát: Major I., Klees, Davas, Major II., Hutter, Old Nagy, Kürsner, Tritesch Poldi, Österling, Erdő. Tartalékok: Róth, Balázs, Alás. A mérkőzés bírja Balázs János (temesvári Kinizsi) lesz. A válogatott csapatot dr. Rüter Sámuel kerületi elnök és Schuster futballszakosztályi elnök kíséri le Nagyszébenbe.

A kolozsvári CFR Nagyváradon. A kolozsvári CFR futballospata augusztus 6-án Nagyváradon barátságos mérkőzést tart az Egyetértés csapatával.

A gyulafehérvári Ezra zsidó sportegylet sikerei. Gyulafehérvárról jelentik tudósítók: Az „Alba Juliai Ezra Zsidó Ifjusági és Kultúregyesület” múlt vasárnap tartotta első ünnepélyes nyilvános mérkőzését szépségű és előkelő közönség jelenlétében. A már negyedik évben működő alba-juliai Erának végre ezidén sikerült felállítani futballospatát, rövidesen pedig az atlétika és szertornával is berendezkedik. Az Ezra futballospatának bemutatkozó mérkőzése a leg-szebb reményekre jogosító, mert az elg pár heles tréning után is győzelmet aratott.

Ezra-MSZC 5:2 (1:0). Az Ezra első imponáló győzelme után július 30-án Marosújváron revánsmérkőzést játszott a két csapat.

Ezra-Marosújvári SC 4:0 (0:0). Az első félidőben az Ezra nagyon indiszponáltan játszott és bár állandó fölényben volt, eredményt nem tudott elérni. A második félidőben rövid időközönben négy gólt ragott az Ezra. Reinfeld (Buba) már az első perobea gólhoz juttatta csapatát, a 10. és 26. peroban Rosca, a 30. peroban pedig újlag Buba szerezte meg a további gólokat. Kornerarany 9:2 az Ezra javára, amelynek technikai és taktikai fölénye különösen a második félidőben domborodott ki. A mezőny legjobb emberei Kézi és Rosca voltak. Kitűnt még hatalmas felszabadító rugásairal Tírlea (Ezra) hátréd, akinek Balázs méltó partnere volt. A marosújvári csapatban különösen a védelem munkája érdemel dicsőretet.

Külföldi sportszemle

Ausztriában redukálják a sportegyesületek számát. Bécsből jelentik: Az osztrák labdarugószövetség csak azt az ujonnan alakult sportegyesületet veszi fel tagjai közé, amelynek legalább két-száz tagja van. Az osztrák szövetség ezzel a korlátozó intézkedéssel akarja megakadályozni, hogy gomba módra elszaporodjanak az ugynevezett „kis egyesületek” és lehetetlenné akarja tenni, hogy tizenöt húságban megsértett futballista új egyesületet alapíthasson.

A Corinthiánok a kontinensen. Bécsből jelentik: A kontinens futball-mesterei, a kitűnő Corinthiánok - leg-újabb jelentések szerint - augusztus folyamán Bécsben, Endapsten és Prágában több mérkőzést fognak játszani. A világhírű angol professzionista egyesület európai turáját a kitűnő Bess, hollandiai bíró köthette le.

Central Buffet
Színház után
az élite közönség találkozó helye

SZINHA
Művész
Szombaton
sófördön n
básanak n
n évéazestél
tében fellép
József
sói, R. H.
énekesnő.
Kolozsvári
többsen. Mi
újajgíró ko
ngy az é
Indig
Alfréd, a
művész au
kor az un
ben tartja
Molnár
ják Bukar
A Buland
Molnár Fe
nárd és C
Molnár Fe
darabja, a
színe. E
játsozták
Haupt
ban Bres
Hauptman
készlődne
igérté, hog
Breslauba
rian Gey
Blaz grófe
üdülésre.
Szombat: 7
árak
hely
Szép
embe
Ujdo
Gózo
Vasárnap:
(Fős
Le-
Wan
Oles
7 óra
árak
Szar
Az id
harm
földj
A másorra
megvél
A Szin
társadalmi
A kiváló f
siségének
oldalú sze
Vasárnap
játék műso
mindegyik
estét.
A kertli
színház ke
kiemelked
egy nap
színeken,
Minden pé
kabaróban
nem ének
Berky Lili
Zoltán, Fa
nagyserű
séget. Hű
a színház
Uránia
végteleül
szűhereg
két dán
Adam Pot
Egyete
kapó társ
a szép és
felrengő
Felelős sz
Hádó: M
Szerk
Z
Előfize
Szerke
Cluj, C

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Művész estélyek Kolozs-sósfürdőn. Szombaton és vasárnap este a Kolozs-sósfürdőn nyaraló művészek nagyszabásúnak ígérkező társulat egybekötött művészestélyt rendeznek, melyek vezetésében fellépnek Graziella Galus és Galus József a román Opera táncművészei, R. Halász Baba, I. Katz bukaresti énekesnő, Somogyi Bertalan újságíró, Kolozsvári Andor rajzolóművész és még többen. Miútként este Ferenczy György újságíró konferál. A művészestély iránt nagy az érdeklődés.

Indig Alfréd hangversenye. Indig Alfréd, az európai hírű hívaló hegedűművész augusztus 5-én este fél kilenckor az unitárius kollégium dísztermében tartja egyetlen hangversenyét.

Molnár Ferenc Liliomját bemutatják Bukarestben. Bukarestből jelentik: A Bulandru-színház őszel bemutatja Molnár Ferenc Liliomját Paukerov Leonard és Chibu Mihaiosen fordításában. Molnár Ferencnek ez már a harmadik darabja, amely román nyelven kerül színre. Eddig az Ördögöt és Testőt játszották a román színpadon.

Hauptmann-diszeloádások Breslau-ban. Breslauból jelentik: A Gerhard Hauptmann diszeloádásokra nagyban készülődnek. A birodalom elnöke megígérte, hogy augusztus tizenkettőn Breslauba érkezik és végignézi a Florian Geyer előadását. Az elnök innen Olaszországba utazik néhány napi időre.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szombat: 5 órákor: Beatrix. (Olcsó helyekkel) 7 órákor: Beatrix. (Rendes helyekkel) 9 órákor: Kerti kabaré. Szép Salamon Sári. Lerajzolja az embert. Az ideg orvosnál. Tehetség. (Ujdonságok másodszer. Berky Lili Gózon Gyula föllépésével.)

Vasárnap: 3 órákor: Dajkák fordalma. (Főszerepekben: Ossi Osvalda és Puffi. Le a férfakkal. (Főszerepekben: Wanda Treumann és Wigo Larson. Olcsó helyekkel) 5 órákor: Ugyanaz. 7 órákor: Ugyanaz. (Rendes helyekkel) 9 órákor: Kerti kabaré. Szép Salamon Sári. Lerajzolja az embert. Az ideg orvosnál. Tehetség. (Ujdonságok harmadszer. Berky Lili és Gózon Gyula föllépésével.)

A másorra tűzött előadások jegyei elő megválthatók a színház pénztáránál.

A Szinkör mozgóban. Szombaton Beatrix, társadalmi filmjáték. Főszerepekben: Lya Mara. A kiváló filmstár művészi alakítása, egyediségének megvesztegető kedvessége sokoldalú szerepben, ragyogóan érvényesül. Vasárnap még nem látott gazdasági vigjáték műsor! Két elsőrangú sláger, melyek mindegyike maga is kitűnő egy jól sikerült előadás.

A kerti kabaré új műsora. A magyar színház kabaréjának új műsora személynek kiemelkedő szenzációja a szép Salamon Sári, egy napig szerepel csak a játékröndben, színiken, szombaton, vasárnap és hétfőn. Minden pénteken és kedden premier van a kabarében. Az új műsor keretében eddig nem énekelt szenzációs számokat énekel Berky Lili, Gózon Gyula, Bálint Béla, Kállay Zoltán, Fajk Rózi, Pálhó Ervin, Gara Akos egyszerű konferálásával lepi meg a közönséget. Hűvös vagy esős időben az előadásokat a színházban tartják meg.

MOZGÓK MŰSORA:

Uránia mozgóban: Szombat, vasárnap végtelenül bájos Nordisk-filmszínház. Kolozsheregnő. Főszerepekben: a legnagyobb két dán filmreppontán, Clara Wiza és Adam Poulsen.

Egyetem mozgóban: Szombaton a megkapó társadalmi dráma: Beatrix főszerepekben a szép és tehetséges Lya Marával. Vasárnap felrengető vigjáték műsor.

Feladós szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Híradó: NADIMIA nyomda és kiadóvállalat R.T.
Szerkesztőség telefonszám 977.

UJ KELET

Zsidó Ifjúsági folyóirat
Előfizetési ár egy évre 80 lei.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.

Agyag és Vegyipar Rt. Szatmár

Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontszirt, műtrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gépszirt, téglát stb.
Vesz: csontot, száraz és vizes húslejt, nyers és olvasztott fagyut.

Befőttes és ugorkás üvegek

megérkeztek
Eisenstädter Fülöp
volt Lakatos-áruház
Str. Regina Mária v. Deak F.-u. 13.
Footballabda 99— leltől
Gyermekkosci 350—
Rövid, kötött és gyermekjáték árak nagyban is kapható. 1355

1334

MŰTÁRGYAKAT,
szép antik butorokat
és zongorákat
a legmagassabb
000 árban vesz 000

GRÁTZ
műkereskedése,
Piata Unirei 8. sz.
Nagyobb vidéki telerleknél, — meghívásra — személyesen kimegyek. 000

Zephier ingblousok

Vászon öltönyök
Tennisz nadrágok 1330

Neumann M.

cégnél, Cluj, Piata Unirii No. 14. Fő tér

Speciális hajfestő, női fodrász és manieure terem

Gallik és Podor, Cluj
Calea Victoriei 2. (volt Kossuth L.-u.)
Modern hajmunkák, jutányos árak! 1284

Műköszörüs, késes, műszerész

szakmába vágó munkákat szakmunkásként, vállalom szolid és pontos kiszolgálással
Gajzágó Márton
Cluj, Kintesi-utca 5. (Óvár.)

Bőrlábszárvédő

elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286

Krébs János szilgyártó
Cluj, Calea Regale Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Rozenzweig Antal, Cluj (Saját ház)
Széchenyi-tér 38. — Telefon 4—36.
הפרס האנדרלוני שלותים תפולין ממות
צייצת עגרה אונד דעטייל
Heber könyvek és rituális cikkek nagy kereskedése viszont eladóknak gyári árban pontosan szállít. 1321

Kepes Elek orvosi kötszerész

Oradea-Mare, Saz-passage
Ajánlja saját készítményű sérültöket, haskötőit stb.
Női és férfi óvszerek nagyraktára 00000

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co

kötött, szövött, rövid és norinbergi árak nagykereskedése
Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

NYUGÁGYAR

Weisz Kálmán, Oradea-Mare, Nagypiac-tér 10. Telefon 905.

GRÜNWALD-ÜVEGCSISZOLDA ÉS TÜKÖRÁRUGYAR

ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
ORADEA-MARE, STR. GERLICZY 16
Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek

Tükröveg megérkezett!
Ujrafoncsorozás I I I I
Finntükrök raktára I I I

Máramarosi Takarékpénztár Rt.

Sigethul-Marmaticei (Máramaros) Rt.
Alapítva 1898.
Telefonszám 114—111.
Távíratcim Máramarositakarék.
Idegen pénzek vétele és eladása.
Áttulásokat eszközöl a bel- és külföld bármely placára a legelőnyösebb feltételek mellett. Betéteket a legmagasabb kamattalá mellett gyümölcsöztes. Váltak leszámítása és ipari vállalatok finanszírozása. 1378

Szakképzett fahivatalnok, ki a puhafának minden ágában jár, azonnali belépésre felvétetik. — Cim Judovits Simon fakereskedő, Huedin (Bánffy-hunyad) 4300-1

Zilahi központi pálinkafőzde teljes felszereléssel eladó vagy béreadó.
Esetleg haszonrészeseddel társ keresztek. Ertekezhetni az Ipar és Kereskedelmi Banknál Cluj, Deák Ferenc-u. 39. 4332-1

GUTHA. fii Satu-Mare (Szatmár-Németi)

Gyárt és szállít: 3080-1
Parafadugót, plékronadugót, fadugót, stannolüvegkupakot, capselin-folyadékot, üveg-cimkét, hordelemezeket, fecsapot, kénlapot, gelatinet, vizahőlyagot, acélblombát, parafatálpát (cipőbetét), parafatáblákat, „Berolina” vagy „Biroi”-kefeket, filtrirépeket, abszet, gumitömítőket, borszivattyukat, pezsgődrótháló-lemezt és agrafot, cognacs üvegekhez raffiaháló, szivacsot, ónozott tubusokat, pléhdobozokat, szóródugókat (Sprilakork), domonokat (fontott kosárüveg, valamennyi pincészet cikkeit és gépeket a legolcsóbb napi árban.
Kérjen árajánlatot!

Palesztina zsidó nemzeti otthon.
Paneth Hermann az erdélyi ember szemével látta Erec Jisraelt. Könyvét

Utazásom a Szentföldön

mindenkinek el kell olvasnia, aki ismerni akarja a Zsidóországot.
Ára 6 lei

Uj Kelet könyvosztálya

Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Telefon 494. Engross.

Figyelem! 10%-al olcsóbban árusítok,

mint minden a szakmában vágó cégek. Ki megrendelését levélben vagy személyesen feladja, azonnal lesz kiszolgálva. Megnemfelelő árakat visszaveszek.
NAGY ÁRUHÁZ CLUJ,
(volt Széchenyi áruház)
Kötött, rövid, papír, norinbergi és háztartási nagy kereskedés.

A politikai irodalom szenzációja
Garami Ernő könyve

Forrongó Magyarország

Ára 66 lei

Uj Kelet könyvosztálya

Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Buffet

álakozó helye

készletek, erdők, özvetítése. 4330-1

Repeemagot, napraforgómagot bármily mennyiségben vásárol az Erzsébet Gőzmalom és Olajgyár Satu-Mare 4332-1

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lel. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szöveg — 10 lel. Ismételt hirdetésekre semmiféle kedvezmény nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbítanak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lel 60 ban! bérlegköltség fizetendő.

Hibás tükröt, használt kirakatüveget és aintáblát 6-8 mm. vastagságban (nagy méretben) magas áron vásárol **Grätz** festészeti műterme, Strada Saguna (volt Bartha M.-u) 16. Telefon 749. 4266-1

Keresek egy zsidó tanítónőt két gyermekemmel az I. és IV. elemre előkészítve, meg kívánatlak német nyelv, kézimunkálás és hegedű-tudás. **Jeremiás Bertalan Zsidó.** 4334-1

Az Uj Kelet könyvosztálya iróda munkában jártas, perfect gépirőnt keres, aki németül is tud. Jelentkezni lehet d. u. 3-6 óra között az Uj Keletnél.

Segéd, perfect, önálló munkaerő felvételek **Ausländer Lajos** üveghérszövő Cluj. 4315-1

Benötige für meine Warenabteilung einen tüchtigen Buchhalter mit langjähriger Praxis der deutsch-ungarischen Sprache in Wort und Schrift vollkommen mächtig ist. Offerte an **Philipp Citron** Warenhaus Mediasch erbeten. 4324-1

Üveges-segéd, fiatal, zsidó, kerestetik. Ajánlatok **Pollak Ferenc**hez, Máramaroszigetre. Lakás, ellátás tulajdonosnál. 4340-1

Kantínkezelő, magyar, német, román, szláv nyelvet bírja, állást keres. Cím: Kantin-jeligére a kiadóba. 4343-1

Horskor, mosótalp, felsőbőr és szilgyártóbiaték állandóan nagy készlet kicsinyben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett. Vidéki megrendéseket kis postacsomagokban is eszközölök. **Vagontételeinél 5 százalékos kedvezmény.**
SÁMSON-BÖRGYÁR
Gyufagyár-utca 1. Gyorsáru raktárral szemben. Telefon: Gyár 3-86, lakás 3-87, szám.

Pályázat.

A sepsiszentgyörgyi zsidó hitközséghez sürgősen kerestetik egy kántor-tanító. Meg kívánatlak tanítói oklevél vagy legalább is a Tarbut szünidei kurzusának tanúsítványa. Kötelessége lesz a kántori teendők elvégzése mellett az elemi és középiskolákban való hitoktatás és felállítandó elemi iskolákban való tanítás. Fizetés két szobából és melléképületekből álló lakás és 1500 lel havi illetmény. Pályázati kérelmek az előjárásához címzendők, Utiköltségek csak a meghívottak térítetnek meg.

Dr. Fenyves,
elnök.

4299-1

Pályázati hirdetmény.

A turdai Aut. Orth. Izs. Hitközségben lemondás folytán a kántor-metszői állás üresedésbe jön ezen állásra pályázatot hirdetünk. Pályázótól meg kívánatlak, hogy három elismert orth. rabbi által képestített **תורה ודבר** továbbá kellemes hangú, elsőrendű előimádkozó és **בצל קורא** legyen. Az ajánlatban életkor, családtagok száma és eddigi működés megemlítendő. Fizetés a jelenlegi viszonyok mellett közös megállapodás szerint fog megállapítani. Természetbeni lakás földgázfűtés-sel, villanyvilágítással és vízvezetékkel rendelkezésre áll. Utiköltség csak a meghívottak térítetnek meg, s próba-előimádkozásra csak a meghívott bocsátatik. Az állás az őszi főünnepek előtt betöltendő.

Turda, 1922. július hó 23-án.

4299-1

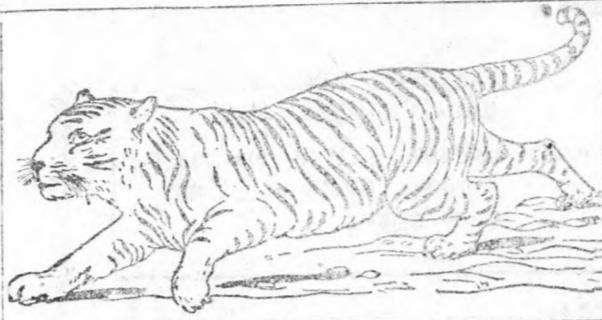
Az előjáróság.

Vegyésmérnök

elsőrangú, laboratóriumi és üzemi szakismerettel, 5 évi praxissal, nőtlen, 28 éves megfelelő állást keres. Megkeresések „Vegyésmérnök” jelige alatt a kiadóba. 4342-1

Mártonffy Testvérek & Co

ujjonnan berendezett világ-városiszőrmearuházában leg-ujabb modellek, elsőrangú szőrmék, mindennemű szőrmecikkek, — szűcskellékek nagyban és kicsinyben. —

Szolid bevásárlási forrás!

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirei 20. (Főtér)
Telefon 10-25. 1396 **Sürgőny cím: Mártonffypeiz.**

Nagymennyiségű himzett kendő érkezett

Judovits Lázár,

Cluj, Szép-u. 2. Telefon 858. Kendő, szövőfonal és Grehman-fejtő nagykereskedésébe. Engros eladás. Legolcsóbb árak! 4338-1

Eladó prima lucfenyőfa asztalosáru cca 200 m³ szokványos dimenziókban
Weiskopf Manó, Felsővisó

Vashereskedők és bádógosok!

Hitelesített ürmérték és ürmérték részek legolcsóbban beszerezhetők
Biró Márton, 1390
fém- és bádógipari üzemében Cluj

Szalámit postán utánvét mellett pontosan szállít 1344
Winkler Mór & Co szalámigyára
Cluj, Piata Mihail Viteazul (Széchenyi-tér) 39. Telefon 12-90.
Árjegyzék és **הכשרה** kívánatra ingyen.

Porcellán és edénykereskedők figyelmébe!

Karibadi porcellán áruk: u. m. sima, gyöngyös, relif, duplaerős, mély, lapos és dessert tányérok; sültés, tészta stb. tálak, gyönyörű, mintás teás csészék, bögrék stb. a napi áraknál sokkal olcsóbban.
Kérjen árajánlatot! 4336-1

B. Gál, porcellánkereskedő Déva. Telefon 27.

S. Eisenstädter & Co

szücs és szőrmé nagyáruháza

Főüzlet:

Calea Victoriei 2.

Fiók:

Ovár (Kinizsi és Szentlélek-utca sarok)

Szőrmé árukban állandóan nagy készlet!

Edény- és vaskereskedők figyelmébe!

Friedmann M. edénynagykereskedő
Cluj-Kolozsvár, Strada Dacia (volt Radák-utca) 5. sz. Telefonszám: 10-17.

Vaa szerencsém a m. t. vevőimet értesíteni, hogy raktáromon vannak 1 vagon **pozsongligerfalui**, 1 vagon **fáleki**, 1 vagon **Sternlicht-féle**, 1 vagon **Scholtz-féle** és nagymennyiségű **Austria**-gyártmányu prima zománcedények, 3 vagon I-a kék és fekete vasedény. Jelenleg uton van még 1 vagon **budaloki** zománcedény és 1 vagon **pilseni** vasedény. Továbbá kaphatók evőeszközök, **Martin**-acél, **Gigand** és alumínium kanalak, konyhakések, bárdok, gyümölcsprés, mandulaőrő, husvágógép, gyorsfőző, fehér és fekete bádógáru, **Dam** és **Ludwig**-féle lakatok, magyar-belga patkósarok, négyágú szénavilla és vasgeregelye. — Kérem a mélyen tisztelt vevőimet, hogy szükségletüket mielőbb fedezül sziveskedjenek, mert a mostani valutaemelkedés következtében az árak is napról-napra emelkednek. — A bevásárlásokat legolcsóbb személyesen eszközölni. 4209-1

Frati Fränkel Testvérek
Kézműáru nagykereskedése
Cluj, Piata Mihail Viteazul 14. v. Széchenyi-tér)
1395
Engros eladás!

Coron Blue
(Kékitő kocka), kékitő illatos, tinta, párna, festék, kalaplakk minden színben. **Padlósárgító**, garantált minőség, legolcsóbb ár.
„LUXOR” vegyészeti gyár, Cluj.
Telegram: „Luxor”, Cluj, Telefon 12-97.
Engros engedmény. 1295

Feuerstein J.
textil, kötött és rövidáruház
Cluj, Str. Reg. Maria 12.

Szállítunk prompt ab raktárunk:

Reichhold, Flügger & Böcking-féle kocsi-zománc és padló-lakkokat

Beck, Koller & Co.-féle ecseteket

Schmincke-féle művészfestékeket

Eredeti német gyártmányu **Ultramarint**, falzöldet, föld és vegyifestékeket, kátrányt, karboniumot

Segesváry és Tsai
festéknagykereskedése
Cluj-Kolozsvár

Szerkesztő hivatalt és Cluj-Kolozsvár, L. Pop. — Br...
AZ Uj Kelet Szerkesztőség Kiadóhivatal Nyomda — Haber osztály Z. N. Sz. —
A kéziratok k szerkesztőségnek — Kéziratunk vissza nem kerülnek

V. évfoly

B
Eddig u délyi zsidós hegye, me molygokba ködöket. A állott a heg legzettel, s volt hatalon rázni mellé deryonomás központ. E zsidó hitkö dox hitköz kességével hatásosságvel iroda” züll jáért. És a Kolozsvár megadta a elemek mu zsidó hitk közélet egy közösek e cióvá vála lasztó tend ott mégcsa kőz a boss És az erdé látták a nem tudtak Beszterce, tentirozott burkolozva délyi hitkö fölött. Nem védekezés ködfelhöke...
Az égi- és épen a kevésbé v megrázkód melynek n nehéz gon alá a fojto todox hit vihar és Beszterce lést tartott ban megd dox köspo rázkódásas ugy szert mint ami felhök köz határ mes todox zsidó het magy központi néztük k lasztó mu község k mert nen „beszterce mi ez a hogy az tosnak lá nagyobb Azt tudtu hitközség elismernei ponti irod iroda, egy a bukarer nem épen dolgairól tak tele. lés nélkül sárt sor iroda bor Csak me gatni az nál több rabbi” u hitközség ha csak lozsvári